

Mare

‘Buiten bereik van kinderen houden’

Pagina 2

Waarom laten universitair docenten zich bestelen door internetsites?

Pagina 6

Bij echt eerlijk eco-toerisme profiteren zowel natuur als locals

Pagina 7

Leidse thrillerschrijver voltooit trilogie. ‘Ik wil mijn vleugels uitslaan’

Pagina 11

Kampeerstudent Yichao Li geeft zijn uit Londen meegenomen plant water. ‘Je maakt hier snel vrienden.’ Foto Taco van der Eb

In een tent of op de bank

Op bezoek bij de slachtoffers van de kamernood

Ze slapen in een auto, bij vreemden op de bank, of op de camping. En ze worden opgelicht. *Mare* ging langs bij de nieuwe lichting studenten zonder kamer. ‘Niets verbindt mensen zo snel als samen in de shit zitten.’

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK EN SUSAN WICHGERS Het wordt steeds drukker op camping Stochemhoeve, bij park Cronesteyn. Het zijn alleen geen vakantiegangers, maar dakloze studenten die met hun tenten en caravans een plekje veroveren op het vochtige gras. ‘Zaterdag was ik nog de enige’, vertelt Yichao Li (26, datascience). ‘Ik had eigenlijk niet verwacht dat er nog meer studenten zouden zitten.’ Inmiddels zijn ze met een stuk of vijf, onder wie ook twee Nederlandse studenten.

Op het campingterrein zit Niels Jacobs (20, Japanstudies) uit het Brabantse Uden in de voortent van zijn caravan met zijn laptop op schoot. ‘Ik ben aan het zoeken naar kamers’, zegt hij. ‘Ik struin Facebook, Kamernet en DUWO af. Al sinds november ben ik op zoek.’ Hij heeft talloze keren gehospiteerd, maar tevergeefs. ‘De eerste keren hospiteerde ik met vijf of tien mensen, later in het jaar met twintig tot vijfentwintig. Soms werd ik tweede, dat gaf wel hoop.’ Om steeds de verre reis van Uden naar Leiden te kunnen maken, kocht hij een auto. ‘Zonder file ben ik anderhalf uur onderweg, met de trein duurt dat zeker een uur langer. De auto verkoop ik zodra ik een kamer heb.’ Kamers waar hospiteren niet nodig is, bieden ook nog weinig perspectief. ‘Zelfs voor een huis

ver buiten het centrum van Leiden zijn er honderdzestig aanmeldingen. Bij DUWO sta ik meestal op plek tachtig, soms op honderdzestig. En dat terwijl ik eerstejaarsvoorrang én reistijdvoorrang heb.’ Bovendien moeten Jacobs en zijn kampeergenoten uiterlijk 4 oktober iets hebben gevonden, omdat de camping dan sluit. ‘Als ik dan nog geen kamer heb, ga ik terug naar huis en moet ik elke dag pendelen. Op deze manier begint mijn studententijd erg rommelig en stressvol, en dan moet de studie nog beginnen.’ Een paar campingplaatsen verder zit Koert Aadema (19, geschiedenis) uit Den Bosch in een trekkershut - een simpel houten hutje met twee stapelbedden. ‘Ik moest last minute een kamer hebben, want mijn studie begint deze week’, vertelt hij. Hij erkent wat laat begonnen te zijn met het

zoeken. ‘Het is nu heel druk met activiteiten op Augustinus waar ik net lid ben geworden, dus het is wel chill dat ik hier kan zitten. Ik heb nu vier keer gehospiteerd en komende week ga ik weer twee keer. Als ik dan nog steeds geen kamer heb, ga ik hier in een tent zitten. Dat is goedkoper dan het huisje: dat kost namelijk 220 euro per week.’ Jacobs was verbaasd dat er meerdere studenten op de camping verblijven. ‘Ik dacht dat ik hier de enige zou zijn. Maar als ik die studenten in tentjes zie, heb ik het nog goed voor elkaar. Ik kan aan een tafel zitten en heb een campingbed. Maar ik betaal wel twintig euro per nacht, dus per maand zeshonderd euro.’ Li en de Duitse student Mirco Berner (23, wiskunde) hebben niet de luxe van een caravan, maar overnachten in tentjes. ‘Het voor-

deel is dat je snel vrienden maakt’, zegt Li. ‘Niets verbindt mensen zo snel als samen in de shit zitten.’ Voor zijn tent staat een potplant. ‘Die heb ik in de auto meegenomen vanuit Londen. Ik had de plant al acht jaar, dus ik wilde er geen afscheid van nemen.’ Ze hadden niet verwacht dat het zo moeilijk zou zijn om hier een kamer te vinden. ‘Ik kreeg wel een mail van de universiteit waarin stond dat je al op zoek moet naar een kamer voor je officieel toegelaten wordt’, zegt Li. ‘Maar er werd niet uitgelegd waarom dat moest. En wie gaat er nou een kamer zoeken voor je zeker weet dat je er gaat wonen? Ik ben best wat gewend in Londen, maar zelfs daar is het huizenaanbod nog beter.’

> Verder lezen op pagina 3

Geen commentaar

Het hoeft niet

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN Rector Carel Stolker zal behoorlijk hebben gebaald, afgelopen maandag. Op de valreep gooide het ministerie nog even een bsa-verlaging het nieuws in. Moest hij opeens zijn speech voor de opening van het academisch jaar nog aanpassen.

Hij vond het stom. Want een verlaging van vijf studiepunten maakt geen verschil, en de universiteiten lijken opeens de bad guys. Terwijl die zich juist aan de prestatieafspraken van het ministerie moeten houden.

Enfin, het was sowieso nergens voor nodig. Dat hele bindend studieadvies is een uitvinding uit een ander tijdperk. Uit de tijd dat studeren zo goedkoop was, dat een jaartje meer of minder niet zoveel uitmaakte. Dat je rustig een jaartje wat kon uitproberen, zonder dat dit meteen bestraft werd met een (veel) hogere studieschuld. En het maakte ook niet zoveel uit, want als je dat diploma eenmaal had, kwam die betaalde baan wel.

Maar studeren is geen kinderspel (meer). Het is een intensieve, serieuze vierjarige aangelegenheid waarin er steeds minder ruimte is om fouten en domme keuzes te maken. De tijd dat je alleen maar met een academische graad wel aan de bak zou komen, is voorbij. De platgelopen universiteitspoorten en volgestouwde collegezalen verraden al dat zo'n bul niet meer zoveel waard is als vroeger.

Dus wil je je onderscheiden, neem je er een baan bij, loop je een paar stages, doe je een bestuursjaar en ga je naar het buitenland. Er moeten keuzes gemaakt worden: wat je wil, wat je kan, en hoe je daar komt.

Het zijn existentiële vragen waardoor bij de gemiddelde vijftigplusser al het zweet uitbreekt. En toch worden duizenden zeventienplussers jaarlijks met een van de

belangrijkste keuzes in hun leven opgezadeld. En die baseren ze over het algemeen op rooskleurige projecties van de universitaire communicatiebureaus, die al die hoopvolle, intelligente scholieren maar wat graag willen hebben.

Toch zou studeren met een bijsluiter moeten komen, of in ieder geval een gigantische disclaimer, want de psychologische klachten en torenhoge studieschulden liegen er niet om. Studeren kan burn-outs veroorzaken en depressies verergeren. Let op: lenen kost geld. Geweldsincidenten bij KMT niet uitgesloten. Met grote voorzichtigheid gebruiken, en uit de buurt van kinderen houden.

Het college van bestuur wond er bij de opening van het academisch jaar ook geen doekjes om. Want ondanks de stress, adviseert het college – met verfrissend realisme – je om vanaf het allereerste begin van je studie je al te oriënteren op de arbeidsmarkt, stages te lopen, te praten met mensen 'in het veld'.

Maar voor de twijfelaars er is ook optie B: niet studeren.

Studeren is niet zaligmakend. En het is ook niet voor iedereen, en dat is ook oké. De universiteit heeft gelukkig geen alleenrecht op persoonlijke ontwikkeling, of op slimme mensen. Werken kan ook zonder inschrijving aan de universiteit. Reizen ook. Sparen, stages lopen, praten met mensen uit het veld, een bedrijfje opzetten, apps bouwen, muziek maken, ook. Dat hoeft ook niet per se tijdens je studie – niet alles hoeft tegelijkertijd. Daar word je veel te moe van. Die universiteitsbubbel blijft wel waar 'ie is, mocht je over een tijdje – een, twee, drie of meer jaar- besluiten terug te komen.

Of niet.

Colofon

Redactie-adres Reuvenplaats 3, 2311 BE Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
Website mareonline.nl
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 15.000
Hoofredactie
Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl
Redactie
Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl
Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman a.s.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Susan Wichgers s.wichgers@mare.leidenuniv.nl
Medewerkers
Fernke Blommaert • Mattijn de Groot • Holger Gzella • Monica Preller • Marit de Roij • Benjamin Sprecher
Fotografie Taco van der Eb • Marc de Haan
Illustraties Bas van der Schot • Bandirah • Silas.nl
Basisonwerp Roeland Segaar, Dokwerk Communicatie
Art direction en vormgeving Marcel van den Berg, Marijke Hoogendoorn
Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort
Telefoon 023 - 571 47 45
Redactieraad
Prof. dr. J.C. de Jong (voorzitter) • Prof. dr. F. Israel (vice-voorzitter) • Asel Arykbaeva • Esmee Braam • Prof. dr. Willem van der Does • drs. Bart Funnekotter • drs. Malou van Hintum • Bas Knapp • Prof. dr. Rick Lawson • Josephine Say • Bo Steehouwer
Jaarabonnementen
Een jaarabonnement op Mare loopt van september t/m juni. Belangstellenden kunnen Mare thuisgestuurd krijgen door €35 over te maken op IBAN NL68RAB00103257950 ten name van Universiteit Leiden (o.v.v. Mare en SAP-nummer 6200092091) en vervolgens een bevestigingsmail met daarin hun adres te sturen naar redactie@mare.leidenuniv.nl. Studenten betalen €25.
Ter controle graag in de bevestigingsmail ook het studentnummer vermelden.
Adreswijzigingen, klachten en opmerkingen over de toezending redactie@mare.leidenuniv.nl 071-5277272
Ingezonden mededelingen
Mededelingen voor het op donderdag verschijnende nummer moeten uiterlijk de voorafgaande donderdag 16.00 uur in het bezit van de redactie zijn.
ISSN 0166-3690

Valorisatie

Sinds een halve eeuw probeert iedere generatie van beleidsmakers met soms integere bedoelingen, maar dikwijls meer ambitie dan inzicht, en met onvoldoende vertrouwen in de zelforganiserende kracht van wetenschap, de universiteit opnieuw uit te vinden. Deze pogingen zijn allemaal misgegaan: de democratische universiteit bracht de vergaderwaan met zich mee, de professionele het top-down-management, de internationale het steenkolenengels. De schade blijft oplopen: de medezeggenschap heeft middelmaat, corruptie en inteelt nooit uitgeroeid; de wildgroei aan commissies houdt niet op, alleen gaan die nergens meer over; en de regenteske dienstaanwijzingen van carrièrebestuurders zijn niet slechts bot, maar vanwege de halfgare woordenbrij ook gewoon onbegrijpelijk.

Het jongste project is een instituut dat midden in de samenleving staat (dat creëert confrontatie, daarom komt onvermijdelijk de *safe space*, zodra bouwmaterialen voor knusse schuilruimtes in de aanbieding zijn). Riant betaalde ambtenaren, die overhemden dragen waarvoor men een wapenvergunning nodig heeft, vinden dat kennis pas bestaansrecht heeft indien ze comfort en welvaart van een vermeend ideale maatschappij steeds weer een tikje verhoogt, zoals de grafiek van de functie $1/x$ de x -as nadert zonder haar ooit te raken; de humaniora moeten opgaan in de geestdodende obsessie met beleven en genieten. Door de 'waarde' van het 'product' te taxeren – valorisatie dus – pretendeert men de universiteiten te verlossen van duizend jaar onwetendheid, gelijk de prins op het witte paard de *demoiselle en détresse*.

Helaas is de prins niet zadelvast. De hele operatie berust op de denkfout dat universiteiten tot onderdeel van hun context gemaakt moeten worden, uiteraard volgens een verdienmodel. Toch weerspiegelen hun organisatiestructuren noodzakelijkerwijs de bevolking (het personeel bestaat, op uitzonderingen na, niet uit androiden, maar uit individuen met biografieën, sociale netwerken en een gedeelde openbare ruimte), net zoals wetenschappelijke waarheid uitsluitend in specifieke epistemische culturen grijpbaar wordt, in erkende, geformaliseerde en tot op zekere hoogte contingente manieren om de werkelijkheid te duiden. Universiteiten zijn per definitie geest in wereld.

Bijgevolg kan niemand verklaren wat valorisatie precies inhoudt. De harde uitleg, als meetbaar commercieel nut, is obsceen: het reduceert wetenschap tot consumptie en lifestyle en is een beschaafd mens onwaardig. Daarentegen is de zachte interpretatie, als globale verwevenheid

tussen onderzoek en toepassing, nietszeggend. Zo'n wisselwerking gebeurt vanzelf al, ook van toegepast naar fundamenteel. Vanouds voeden betere meettechnieken overkoepelende theorieën over de natuur; de vooruitgang in het vroegmoderne drukkerswezen heeft de ontginning van oosterse talen met hun ingewikkelde schriften bevorderd, die vervolgens een historische plaatsbepaling van de Bijbel mogelijk maakte. Reeds in 1912 adviseerde de Oudgermanist Joseph Wright (1855-1930) een begaafde maar zoekende tweedejaars, die van Klassieke Talen naar Engels was overgestapt: *'Go in for Celtic, lad; there's money in it.'* (Dat pakte goed uit: de student was J.R.R. Tolkien.)

Door wil, talent en keihard werken, later ondersteund door zijn vrouw, schopte Wright het van hulpspinner en wolsorteerder via avondschoon en lesgeven als mede studie en promotie in Heidelberg en Leipzig tot hoogleraar Vergelijkende Taalwetenschap in Oxford en lid van de Britse Academie. Een man midden uit de samenleving. Zijn gezond Yorkshire-verstand leerde hem wat écht waarde heeft; hij wilde iets praktisch doen, gaf een monumentaal dialectwoordenboek uit, gefinancierd uit eigen middelen, en schreef grammatica's die nog steeds gebruikt worden.

Vanzelfsprekend moeten wetenschappers als tegenprestatie voor alle vrijheid hun kennis, en de manier waarop deze ontstaat, delen met het publiek, want daar drijft een kennissamenleving op. Dat valt makkelijk te regelen: benoem erudiete mensen die meer kunnen dan één truc en investeer in hoogwaardige wetenschapscommunicatie. Het is echter zinloos om maatschappelijke relevantie af te willen dwingen door gigantische populariseringsprijzen, verplichte kennisbenuttingsparagrafen bij onderzoeks-aanvragen en een hoofdrol voor mediaoptredens tijdens beoordelingsgesprekken (naar mijn ervaring mag dat enkel mits iemands overtuigingen de 'leidinggevendende' bevallen).

Universiteiten moeten geen troep verkopen waar niemand iets aan heeft, ondanks het tekort in zorg en onderwijs massaal paperschuivers bij overheid en adviesbureaus afleveren of orakels produceren die overal hetzelfde flinterdunne verhaaltje uitkramen. Ze moeten reflecterend vermogen kweken, zodat burgers door onzin heen kunnen prikken. Dat is pas valorisatie – niet innovatief, wel beproefd.

HOLGER GZELLA is hoogleraar Hebreeuwse en Aramese taal- en letterkunde

Column

Niet trots om zwerver te zijn

> Vervolg van de voorpagina

In Leiden gaan de gemeente, universiteit en huisvester DUWO uit van een tekort van 2700 studentenwoningen. Volgens gemeentewoordvoerder Hester Tuinhof is die schatting gebaseerd op de landelijke monitor van Kences, de brancheorganisatie voor studentenhuisvesting in Nederland. 'Daar is een Leidse vertaling van gemaakt.' Het is alleen de vraag hoe concreet dat cijfer is: het is namelijk niet helder hoeveel studenten die afstuderen daadwerkelijk Leiden verlaten en hoeveel nieuwe bewoners die de gemeente Leiden registreert studierend zijn.

Bovendien blijven soms afgestudeerden hangen in hun DUWO-woning – ondanks de campuscontracten – waardoor er ook minder kamers beschikbaar zijn voor nieuwe aanwas. Hoewel hiervan meerdere gevallen bekend zijn bij *Mare*, zegt DUWO-woordvoerder Marja Weverling van niets te weten. 'De controle op collegekaarten is best streng. We controleren niet steekproefsgewijs, maar vragen alle bewoners om een bewijs van inschrijving. Zijn ze niet ingeschreven, dan moeten ze de woning verlaten.'

Hoe hoog de kamernood echt is, blijft dus gissen, maar dat zowel internationale als Nederlandse studenten zeer moeilijk aan woonruimte kunnen komen is een feit, ook in andere studentensteden. Wat Jacobs betreft volgt Leiden het voorbeeld van Groningen. 'Ideaal is het niet, maar het is wel een oplossing.' Daar regelde de universiteit acute noodopvang voor honderdtwintig internationale studenten door drie tenten, een slaapzaal en een woonboot inclusief maaltijden in te richten en logeeraadressen te zoeken.

'Een van de studentenfracties is al voor de zomervakantie begonnen met een oproep voor couchsurfing en de universiteit heeft het na de zomervakantie aan medewerkers gevraagd', vertelt Jan Wolhuis van Studenten zaken van Universiteit Groningen. Door de berichtgeving over de slaaptenten hebben ook particulieren een tijdelijke kamer aangeboden. 'In totaal hebben ongeveer driehonderd studenten, medewerkers en particulieren een aanbod gedaan en hebben zo'n honderdvijftig daardoor tijdelijk onderdak gekregen.'

Leiden volgt het Groningse voorbeeld vooralsnog niet, zegt universiteitswoordvoerder Caroline van Overbeeke. 'Het in huis nemen van studenten door staf en particulieren is niet als optie besproken voor dit semester. Er is een noodoplossing voor tijdelijke huisvesting in een vakantiepark in Noordwijk waarvoor we de studenten, die aangegeven hebben zonder huisvesting te zitten, actief hebben benaderd en waar zij twee maanden kunnen blijven. Vanuit deze tijdelijke oplossing kunnen ze definitieve huisvesting zoeken.' Erg structureel is deze oplossing nog niet: de universiteit heeft aan nog maar drie studenten een contract verzonden.

Berner is 'niet trots om een zwerver te zijn', zegt hij. Toch zouden hij en Li het liefst de hele winter blijven kamperen. 'Ik hoef alleen maar ergens te slapen, de rest van de tijd ben ik op de universiteit', verklaart Berner. De kou is voor hem geen probleem. 'Je moet je gewoon kleden als een ui, met veel laagjes lange mouwen. Ik heb al gehoord van een camping in de buurt die tot november open blijft. Misschien ga ik daar in oktober heen.'

In het Lipsius zitten vier internationale studentes op hun laptop druk te zoeken naar een plek om te wonen. Ze zijn wanhopig, zeggen ze.

Caravanbewoner Niels Jacobs, Mirco Berner in zijn tent en Koert Aadema in een gehuurde trekkershut. Foto's Taco van der Eb

'Op 13 augustus hoorde ik pas van de universiteit dat ik was toegelaten tot de master', vertelt Federica (22, psychologie). 'Ik kon dus ook niet eerder beginnen met zoeken. Als ik geen huis vind, ga ik terug naar huis en neem ik gedwongen een tussenjaar, terwijl ik juist zo mijn bachelor te halen.' Tot ze een eigen huis gevonden hebben, slapen ze bij verschillende mensen die een plek aanbieden via de couchsurfing-site. Op dit moment slaapt Federica bijvoorbeeld op de bank bij de Nederlandse studente Anne (21, culturele antropologie). Het was in eerste instantie de bedoeling dat ze daar maar een week bleef. Inmiddels zijn het er twee geworden.

'Je kan iemand niet zomaar op straat zetten', Anne, die samen met een huisgenoot in een anti-kraakpand woont. 'Het is echt heel moeilijk voor ze. Ik heb ook een oproep geplaatst op Facebook, of andere mensen nog plek hebben voor internationale studenten.'

Anne vangt ook Duitse studente Anika (22, psychologie) op. Zij bracht een nacht door in haar auto. 'Een tent zag ik niet zitten met de kou en de regen hier, dan leek mijn auto me comfortabeler', legt Anika uit. 'Maar het is natuurlijk niet ideaal. Je hebt geen badkamer, je kunt niet koken, en volgens mij is het niet eens legaal.'

Marina (24, film- en literatuurstudies) gaat vanavond voor het eerst couchsurfen; hiervoor verbleef ze bij vrienden in Wageningen. In Spanje, waar ze vandaan komt, was ze al begonnen met de zoektocht naar een kamer. Ze had zelfs al iets gevonden, dacht ze. 'Ik had een oproep geplaatst in een Facebookgroep. Iemand stuurde me een bericht dat hij wel een kamer voor me had in Leiden, inclusief foto's en video's', vertelt Marina. 'Hij bracht me zelfs in contact met het meisje dat daar zogenaamd woonde.'

Omdat er volgens hem veel andere geïnteresseerden waren, moest ze alvast borg en een eerste maand huur overmaken, een bedrag van in totaal 1100 euro. Nadat ze het geld had overgemaakt en kopieën van haar identiteitsbewijs had gestuurd,

Kamernood

In het beleidsakkoord van Gemeente Leiden staat dat er momenteel een tekort van 2700 studentenwoningen is. Voor studentenpartij ONS genoeg reden het Meldpunt Kamernood in het leven te roepen. Universiteitsraadslid Alderik Oosthoek: 'We kregen het afgelopen jaar heel veel klachten van vooral internationale studenten. De ambities van het college van bestuur zijn daarop aangescherpt, maar alleen voor de langere termijn. Er zijn ook op korte termijn oplossingen nodig. Het lijkt wel alsof de universiteit niet precies weet hoeveel studenten het betreft.'

De karige informatievoorziening is veel internationale studenten een doorn in het oog, maar de Universiteit Leiden zegt er voldoende aan te doen. 'Alle communicatie is er dit jaar op gericht om studenten hierover te informeren', reageert Van Overbeeke. 'Ook vanuit de opleidingen: studenten krijgen bij het aanmelden van hun opleiding in uSis de vraag of ze gebruik willen maken van de hulp van de universiteit in het vinden van huisvesting.'

Sinds vorige week donderdag hebben tientallen studenten zich bij ONS gemeld. Het meldpunt blijft tot oktober open, waarna de partij in gesprek gaat met het college van bestuur. Studenten kunnen hun klachten melden via de site stemons.nl.

hoorde ze niks meer van hem. 'Ik ben bang dat mijn identiteit nu gebruikt wordt om andere mensen te scammen.'

Eleonora (24, Afrikastudies) is door dezelfde persoon opgelicht. Ook zij betaalde 1100 euro voor niks. 'Ik slaap nu op een matras in iemands bijkeuken. Wil je foto's zien? Kijk, daar ligt een voorraad pasta, wat brood... Maar ik ben heel blij dat ze me willen opvangen hoor.' Naar huis gaan is geen optie, vindt ze. 'Ik blijf vechten tot het einde, ik ga echt niet weg.'

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK EN SUSAN WICHGERS

Nieuws

Nakijktermijn

De universiteitsraad krijgt regelmatig klachten over de overschrijding van de nakijktermijn van tentamens. Voor het nakijken staat een periode van 15 werkdagen. De raad en het college willen weten hoe vaak die termijn wordt overschreden. Alle faculteiten hebben dat dan ook bijgehouden voor het collegejaar 2017/2018, en leveren binnenkort hun bevindingen in. Rechten heeft ze al. Voor de gehele bachelor geldt dat er van de 261 tentamens er zestien te laat waren nagekeken. Dat is 6 procent. In de master zijn er 171 tentamens afgenomen. Bij 27 van die tentamens werd de termijn overschreden, dat is 16 procent. 'De masteropleiding jeugdrecht en de master-afstudeerrichtingen Public International Law en arbeidsrecht springen eruit wat betreft het niet voor alle vakken kunnen voldoen aan de nakijktermijn', schrijft het rechtenbestuur. Het kan tot grote irritatie van studenten gebeuren dat het cijfer van een tentamen pas bekend wordt binnen vijf werkdagen van de herkansing van het betreffende vak. Dat is dit studiejaar één keer voorgekomen. De cijfers van het bachelorvak materieel strafrecht (31 mei) zijn op de vijfde werkdag voor de herkansing (27 juni) gepubliceerd.

Spooktijdschriften

Minister Van Engelshoven gaat ervan uit dat de honderden wetenschappers die publiceerden in nep-vakbladen dat niet te kwader trouw deden, en wil geen consequenties verbinden aan die artikelen. Deze zomer bracht onderzoeksjournalistenclub ICJ – die van de Panama Papers – een rapport uit over Predatory Journals: bladen die er wetenschappelijk uitzien, maar het niet zijn. Ze strijken geld op dat auteurs betalen om erin te mogen staan – ook bij bonafide open access-bladen gebeurt dat, maar die doen wel aan wetenschappelijke controle. Je kan in zo'n blad belanden omdat je snel een publicatielijst bij elkaar wilde kopen, maar ook omdat je er simpelweg ingetrapt bent. Van Engelshoven (D66) vindt wel dat van wetenschappers verwacht mag worden dat ze zich verdiepen in de reputatie van de bladen waar ze in komen te staan, zegt ze in haar antwoord op Kamervragen van haar partijgenoot Paul van Meenen.

Tussenjaar

Nooit eerder waren er zoveel scholieren die een tussenjaar namen alvorens te gaan studeren. Van alle eerstejaars studenten die in 2017 begonnen, heeft 10,5 procent eerst een tussenjaar gedaan. Een jaar eerder was dat nog 9 procent. Ook gaan er steeds meer naar het buitenland. Dat blijkt uit een meting onder ruim 16.000 eerstejaarsstudenten, die ResearchNed in opdracht van onderwijs-internationaliserings-organisatie Nuffic de afgelopen maanden heeft uitgevoerd. In het hbo was het aandeel studenten met tussenjaar-ervaring hoger (11,5 procent) dan in het wo (8,5 procent). Maar het deel dat heeft gereisd, is weer hoger onder universitaire studenten. De meerderheid van de studenten zegt dankzij het tussenjaar zekerder te zijn geworden van de studiekeuze.

Flexstuderen

Studentenpartij ONS wil dat de Universiteit Leiden alsnog mee gaat doen aan de pilot flexstuderen van het ministerie van Onderwijs. Flexstuderen maakt het mogelijk voor een student om te betalen per studiepunt. Vooralsnog doen twee hogescholen en twee universiteiten mee aan het experiment. Maar er komt een tweede instroommoment, als er genoeg belangstelling is tenminste. Flexstuderen is handig voor onder anderen mantelzorgers, studenten met een eigen bedrijf, topsporters en studenten die graag extra-curriculaire activiteiten verrichten als een bestuursjaar bij een studie- of studentenvereniging, schrijft ONS in een notitie. In oktober spreekt de universiteitsraad met het college van bestuur over de kwestie.

Aanval op betaalmuren

Nieuw plan om open access te realiseren

Twaalf Europese subsidieverstrekkers hebben gezamenlijke maatregelen afgesproken om wetenschappelijke artikelen openbaar te krijgen.

Open access? Voor wie de discussie tot nu toe gemist heeft: het wringt een beetje tussen universitaire wetenschappers en de uitgevers van de bladen waarin die hun bevindingen publiceren. Die vragen vaak hoge abonnementsgelden aan universiteiten. Wie geen abonnement heeft, loopt tegen een hoge betaalmuur aan.

Nou en? Die wetenschappers doen het onderzoek en de peer review, en doen dat vrijwel altijd van belastinggeld. Ook de universiteitsbibliotheken worden grotendeels van publiek geld bekostigd. Journalisten, bedrijven, patiënten, burgers en organisaties kunnen nu niet of moeilijk bij wetenschappelijke kennis. De leveranciers van niet-wetenschappelijke kennis staan maar al te graag klaar om dat gebrek op te vullen met hun omzín.

Waarom werken wetenschappers daar dan aan mee? Je werd als wetenschapper nooit afgerekend op de openbaarheid van je werk. De tofheid van de bladen waar je in staat, weegt wél zwaar mee bij beurstoewijzingen en aanstellingen. En de tofste bladen zijn niet openbaar.

Wat gaat er nu veranderen? Die twaalf geldschietters, waaronder het Nederlandse NWO en de European Research Council, vinden dat 't afgelopen moet zijn. In 2016 besloten ze dat vanaf 2020 alles dat je met hun geld hebt ontdekt, Open Access terug te vinden moet zijn. Deze week maakten ze bekend hoe ze dat willen bereiken.

Dat eist NWO toch al sinds 2015? Nederland was een van de voortrekkers in de beweging naar open wetenschap, inderdaad. Dit eisenpakket, met de opvallend onheilspekkende naam 'Plan S', gaat op sommige punten verder. Publicaties moeten zonder vertraging openbaar worden, en ook wil de coalitie af van het zogeheten *Double Dipping*.

Ieuw. Het heet ook wel 'hybride publiceren'. Dat is de praktijk waarbij je een niet-open vakblad extra betaalt om jouw artikel betaalmuurvrij te maken. Zo kon je NWO-geld krijgen en toch in, pak hem beet, *The Lancet* of *Nature* publiceren.

Wacht eens even. Wetenschappers moesten in de tofste bladen staan, toch? Er gaat een nieuw Europees model komen om wetenschappelijke sta-tuur te beoordelen, waarin meer gelet wordt op wat je publiceert dan waar je publiceert, is de belof-

te. Dat is zo eenvoudig niet; daarom was nou net iedereen aan het kijken naar de bladen. Nog een jaartje wachten, dan moet er iets liggen.

En de professor van dat Amerikaanse Ivy League-lab waar je wilt solliciteren, krijgt die ook een kopietje van dat model? Nee. Maar als hij of zij alleen maar kijkt naar de citatiescores van de bladen waar je in staat, in plaats van naar wie je bent en wat je meebrengt, is 't misschien toch niet zo'n enorme topper.

Wat betekent dit voor de niet-open bladen als Nature en Science? Voor de topbladen niet zoveel: kopij genoeg, en de Europese wetenschap levert maar een klein gedeelte ervan. Bij de minder prominente, of meer gespecialiseerde titels zullen er wel klappen vallen.

Open Access publiceren kost geld. Als universiteiten hun pot 'abonnementsgeld' ombouwen naar een pot 'publicatiekosten', zijn ze dan goedkoper uit? De elf ondertekenaars verwachten van wel. Of dat ook echt zo is, zal moeten blijken. Een uitgever ziet zijn inkomsten opdrogen als alles Open Access gaat, en zal dus zijn publicatiekosten verhogen. 'Plan S' spreekt wel van een maximumprijs, maar hoe hoog die gaat worden is nog onduidelijk.

DOOR BART BRAUN

Minerva weer de grootste

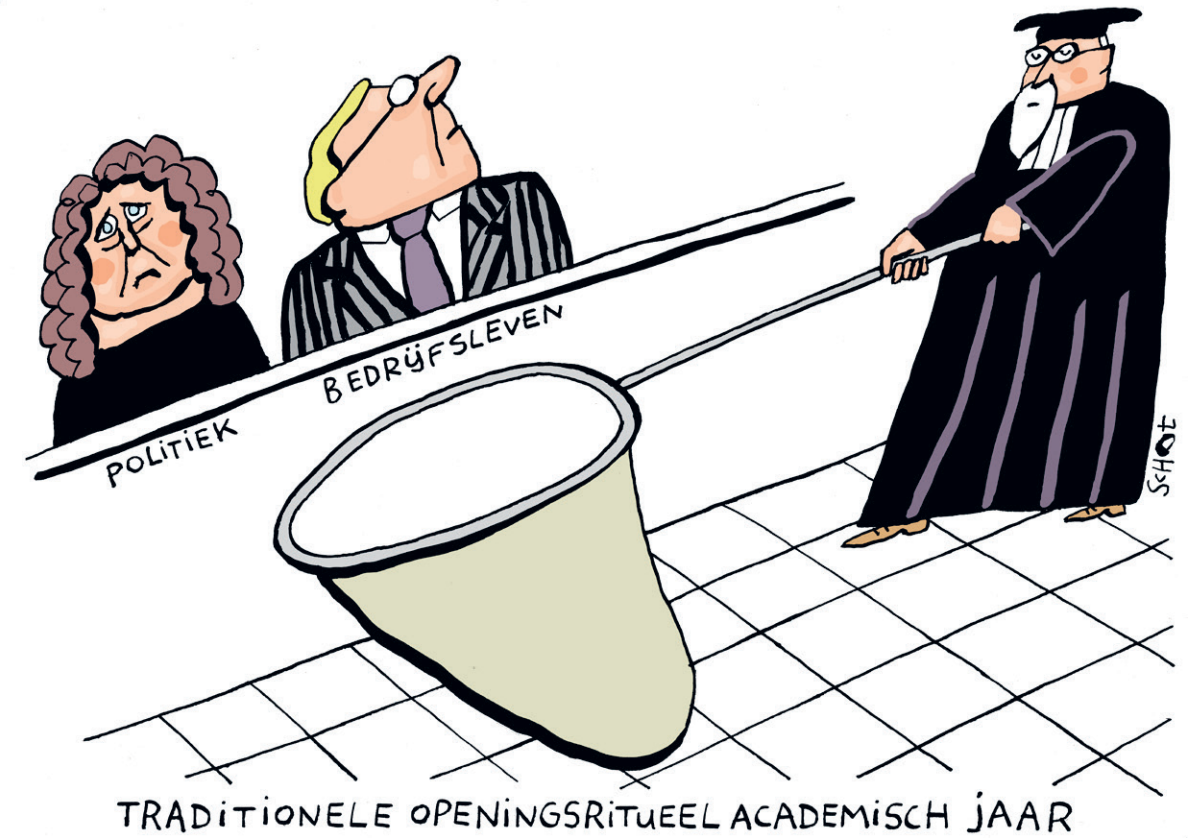
Studentenvereniging Minerva heeft, net als vorig jaar, de meeste nieuwe leden. Dat blijkt uit cijfers van de Plaatselijke Kamer van Verenigingen.

In totaal schreven 515 studenten zich in bij het corps. Dat zijn er een stuk meer dan vorig jaar, toen de teller bleef steken op 464 nieuwe leden. Bij Augustinus is met 392 nieuwe leden de ledenstop gehaald. Vorig jaar koos één lid minder voor de vereniging. Quintus heeft op de kop af 300 nieuwe leden binnengesleept tegen 275 vorig jaar. SSR bereikte met 230 aanmeldingen de ledenstop; vorig jaar waren het er twintig minder. Bij Catena staat de teller vanaf de El Cid op 115 leden; daar kunnen studenten zich het hele jaar inschrijven. Vorig jaar op deze tijd had de vereniging 92 inschrijvingen. Dat betekent dat alle vijf grote verenigingen meer leden hebben aan-genomen dan in 2017, terwijl het aantal El Cid-deelnemers ongeveer gelijk bleef. De verhoogde studiedruk lijkt er dus allermínst voor te zorgen dat studenten de studentenvereniging studenten laten liggen. Overigens is Minerva, die elk jaar wedijvert met Augustinus, nu waarschijnlijk de grootste Leidse studentenvereniging. Vorig jaar hadden beide verenigingen ongeveer 1900 leden, maar met de grotere nieuwe lichting van Minerva zal die Augustinus nu voorbij zijn gegaan. Minerva was de hele week niet bereikbaar om dat te bevestigen. **SVL**

Universiteiten piepen en kraken

Om de 'enorme groei' van het aantal studenten goed op te kunnen vangen, is een forse financiële injectie nodig. Dat schrijft de vereniging van universiteiten VSNU in het maandag verschenen rapport ruimte voor investeringen en talent.

De universiteiten verwachten echter niet dat het ministerie van Onderwijs op korte termijn met een grote zak met extra geld komt, en gaan dan ook maar zelf meer investeren om de kwaliteit van onderwijs op peil te houden. Volgens de universiteitenkoepel is die kwaliteit in Nederland nog erg hoog. 'Maar we zien dat het piept en kraakt in de Nederlandse universiteiten. Het stelsel staat onder druk door de toename van studentaantallen en de daarbij achterblijvende bekostiging,' schrijft VSNU-voorzitter Pieter Duisenberg. 'De bèta- en technische opleidingen luiden de noodklok. Als er geen extra middelen beschikbaar komen, zien zij zich genoodzaakt nieuwe studentenstops door te voeren, ondanks de grote vraag naar technisch opgeleiden.' Gisteren bleek dat de maat voor de TU Delft en de TU Eindhoven al vol is. Deze universiteiten gaan een studentenstop voor volgend collegejaar aanvragen voor een aantal opleidingen. Eindhoven wil voor bouwkunde, werktuigbouwkunde, wiskunde en de track psychologie en technologie een maximum instellen. De universiteit had al een stop bij vier andere opleidingen ingevoerd. Ook Delft deed dat al eerder bij vier studies, daar komt volgend jaar

mogelijk computer science bij. Uiteraard hopen de TU's door te dreigen met meer stops op meer geld van minister Van Engelshoven van Onderwijs. Maar alle universiteiten staan onder druk, aldus de VSNU. 'Omdat de nood hoog is zetten we zelf op korte termijn al stappen,' aldus Dui-

senberg. 'Universiteiten zullen onder andere meer gezamenlijk gaan investeren. Ook gaan we al geld inzetten voor onderwijs, voordat het ministerie van Onderwijs de bijdrage aan de universiteiten definitief bekendmaakt. We kunnen dus zelf al knelpunten aanpakken, maar om dit vol te houden verwachten we ook

dat de overheid, samen met het bedrijfsleven, de handschoen oppakt.' De universiteit Leiden besloot in mei al om meer geld in de faculteiten te pompen. Acht miljoen euro die in de universitaire reserve zou zijn terechtgekomen, mag nu worden uitgegeven aan onderwijs en onderzoek. **VB**

‘Dit is ontzettend stom’

Rector noemt door minister aangekondigde bsa-verlaging ‘een flauwe truc’

De ochtend voor de opening van het collegejaar werden de universiteiten onaangenaam verrast. De minister van Onderwijs, Ingrid van Engelshoven, kondigde aan het bsa – bindend studieadvies – te verlagen naar veertig punten.

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN ‘Een bsa van maximaal 40 studiepunten geeft studenten lucht, en de opleiding houdt de mogelijkheid om studenten die echt een verkeerde keuze hebben gemaakt naar een betere plek te helpen. Wie twee derde van zijn eerste jaar haalt kan nooit op de verkeerde plek zitten of kansloos zijn,’ aldus de minister.

Een besluit waar rector Carel Stolker duidelijk niet blij mee is. ‘Jarenlang terecht druk op universiteiten door @MinOCW op beter studiesucces. Nu blijkt iets meer dan de helft van je studiepunten ook wel prima. Snap ik het, snap jij het?’ twitterde hij ‘s ochtends. Hij noemde het besluit daarnaast ‘ontzettend stom’. ‘Ik ga vanmiddag onze studenten oproepen vooral nu even NIET naar de minister te luisteren.’

Zo stond Stolker die maandagmiddag tijdens de opening van het academisch jaar voor een afgelden Pieterskerk, waar hij zijn ontevredenheid niet onder stoelen of banken stak. ‘Vanmorgen werden wij verrast door de minister,’ zei hij. ‘Daar wisten wij als universiteiten niets vanaf. Misschien is dit uit Amerika over komen waaien, dat we dit via Twitter te weten komen.’

‘Het is een flauwe truc,’ zei hij. ‘Want die vijf punten maken niets uit, maar je hebt wel een goed verhaal,’ zegt hij. En later: ‘In Den Haag noemen ze het spin. Vroeger noemden we het een streek.’

Het verlaagde BSA is een signaal aan studenten om rustiger aan te

doen, denkt hij. Dat vindt hij een ‘slecht idee’. Veel studenten beginnen te laat, en hebben tegen Kerstmis al zo’n achterstand opgelopen, dat ze het niet meer in kunnen halen. ‘Zorg dat je je eerste jaar haalt,’ zei hij.

Ook vicerector Hester Bijl kon de ‘verrassing’ van Van Engelshoven niet waarderen. Studenten kampen met studiestress, en de universiteit heeft de taak voor ‘structuur, continuïteit en duidelijkheid’ te zorgen, vertelde ze het publiek. ‘Het BSA helpt daar niet bij. Zo’n verrassing zorgt voor onrust. Dat werkt stressverhogend, in plaats van verlagend.’

Studiestress en werkdruk waren, naast internationalisering, grote thema’s die het college van bestuur aanhaalde. Want de blijde mededeling van Stolker dat ‘de universiteit populairder is dan ooit’, heeft als schaduwzijde dat de werkdruk voor medewerkers stijgt. De grote instroom van internationale studenten zorgt daarnaast voor een pittig maatschappelijk debat over verengelsing en angst voor verdrukking van de Nederlandse student uit de collegezalen.

Die angst voor verdrukking is niet nodig, aldus Stolker. ‘Maar het is geen gekke vraag.’ Het bestuur moedigt international classrooms aan, en zou het liefst zien dat een kwart tot een derde van de studenten in een internationaal programma uit het buitenland komt. De bovengrens, bij zo’n opleiding, is de helft. ‘Als je daar overheen gaat, krijg je de vraag: moet de belastingbetaler dat betalen?’

Bijl moedigt studenten aan om vanaf het begin van hun studie zich ook naast hun studie te ontwikkelen, maar erkende ook dat studenten het al erg druk hebben. ‘Zestig procent ervaart prestatiedruk, en een kwart heeft burnout-klachten,’ zei ze. ‘Een eenvoudige oplossing hebben we

Rector magnificus Carel Stolker: ‘We moeten kijken hoe we van “ik” naar “wij” gaan.’ Foto Marc de Haan

niet, behalve proberen studenten goed te blijven helpen.’ Studenten kunnen beroep doen op de studentpsycholoog, benadrukt ze. Voor de zomer heeft de universiteit een taskforce Studentenwelzijn opgericht.

‘We vragen veel van onze studenten, werknemers en onderzoekers,’ zei ook Stolker. ‘Werk- en studiedruk is een issue. Burnouts willen we absoluut niet, en tegelijkertijd moeten we het probleem niet te groot maken.’ Studenten hebben een eigen verantwoordelijkheid om balans te vinden, vindt de rector.

‘Het is aan jullie om balans te zoeken in je eigen leven. Daar kunnen we jullie bij helpen, maar jullie moe-

ten het zelf doen.’

Als laatste thema haalde de rector de samenwerkingsproblemen aan die op verschillende instanties op de universiteit hebben gespeeld. Binnen de academische wereld is er een cultuur van ‘ik’ in plaats van ‘wij,’ zei de rector. ‘Dat probleem, is een probleem dat veel groter is dan Leiden. Het zit in de competitie, hoogbegaafdheid en welbespraakt-heden van de mensen, en de cultuur van wetenschap en peer reviews,’ waarin vaak harde kritiek op elkaar wordt gegeven. Het is volgens hem een ‘cocktail die in sommige gevallen kan leiden tot angstcultuur’. De universiteit moet volgens hem aan-

sturen op samenwerking: ‘We moeten echt kijken hoe we van “ik” naar “wij” gaan.’

De Universiteit Leiden is tevens lid geworden van het Healthy University Network, deelde Stolker mee. Dat is een samenwerking tussen verschillende universiteiten die streven naar een gezonde werkomgeving, en ‘die al die wetenschappelijke kennis in dienst stellen van onszelf’. Er komen cursussen over omgaan met stress en werkdruk. De rector gaat zelf ook op cursus.

‘We laten ons door niemand van het pad brengen,’ sloot hij af. ‘Ook niet door de minister en haar spinnen.’

Oeps... een Hitlergroet

Voor twee eerstejaars van de bachelor Security Studies is het jaar slecht begonnen. De opleiding heeft de jongens op het matje geroepen nadat ze tijdens een fotoshoot op de introductiedag de Hitlergroet brachten.

De foto werd niet gemaakt door de fotograaf van de shoot, maar door een medewerker van de communicatieafdeling met een mobiele telefoon die een verdieping hoger stond. Meteen nadat de foto was gemaakt, werd die vanaf de telefoon op Twitter gezet.

‘Toen we via via het bericht kregen dat dit erop te zien was, is de foto direct verwijderd,’ vertelt hoofd communicatie van de faculteit Governance and Global Affairs Victor Koppelmans. ‘Maar er staan 240

mensen op die foto. Je moet erg inzoomen wil je het zien. Het is ook de vraag of ze daadwerkelijk de Hitlergroet brengen, dat wordt nu uitgezocht.’ Toen Koppelmans de foto goed bekeek, was hij verbaasd. ‘Het is zeer onwenselijk als dit de bedoeling van de studenten was. Je bent een redelijke sukkel door dit te doen, want het is zo te achterhalen wie je bent. Dan heb je niet bedacht wat de impact van de grap kan zijn.’

Volgens Koppelmans is het niet zo dat de afdeling communicatie weinig tijd heeft om te checken wat ze online zetten.

‘Alles wat we doen moet verantwoord zijn. Maar deze foto is ter plekke vanaf de telefoon online gezet. Om te zien wat die jongens doen, had de foto eerst naar de computer overgezet moeten worden.’ **SVL**

Virtueel proefjes doen

Celbioloog Roeland Dirks (LUMC) won afgelopen maandag de LUS Onderwijsprijs. Hij heeft daarmee 25 duizend euro gewonnen, die hij wil gebruiken om virtuele laboratoria te ontwikkelen.

De drie genomineerden hadden de mail over hun nominatie bijna niet gezien – die was namelijk in hun spambox beland. ‘Volgend jaar moeten we de mail misschien niet beginnen met “Gefeliciteerd! Je maakt kans op 25 duizend euro”,’ zei Ghislaine Voogd van het Leids Universitair Studentenplatform (LUS), die de prijs uitreikte. De gelukkige winnaar was Roeland Dirks, celbioloog bij het LUMC. Met het geld wil hij virtuele practica ontwikkelen.

Wat zijn dat precies?

Dirks: ‘Je ziet een laboratoriumruimte op je computerscherm, en daar kan je als student of onderzoeker instappen en experimenten doen. Je kan apparatuur gebruiken, oplossingen die je nodig hebt pakken, en dingen maken die je nodig hebt. Daar moet je ter plekke over nadenken: welk buffer heb ik nodig, welk enzym? Dat bereidt je voor op de echte wereld als onderzoeker.’

Wat is het verschil met echte laboratoria?

‘Ik zie een aantal voordelen. Ten eerste is er een enorm tekort aan laboratoriumruimte waar studenten gebruik van kunnen maken. Dat komt deels omdat die ruimtes heel duur zijn. Je ziet het aantal studenten toenemen, dus de druk op de ruimte wordt steeds groter. ‘Daarnaast zie je dat als studenten er gebruik van maken, ze zo gefixeerd zijn op die praktische uitvoering, dat ze vergeten na te denken waarom ze iets doen. En die practica zijn ook zo georganiseerd dat je bijna geen fouten kan maken. Want je kan niet zeggen: hier heb je een set chemicaliën, dit is de doel van het practicum, denk even goed na en voer de proef uit. En dan maak je misschien fouten. Dan kan je nadenken waarom het fout ging, en het de week erop goed doen. Maar dat kan niet, want die volgende week is de ruimte alweer bezet door iemand anders. In zo’n virtueel practicum kan je fouten maken. Daar leer je veel meer van. Tenminste, dat hoop ik. Het is allemaal nog een idee, natuurlijk.’

Als u moest kiezen: onderwijs of onderzoek?

‘Die keuze heb ik al gemaakt. Dat is actief onderwijs. Ik vind onderzoek heel erg leuk, hoor, maar als je het allebei heel goed wil doen, is het lastig te combineren.’

‘Er wordt veel druk gelegd op onderzoek, en het is ook belangrijk. Maar bij ons op de afdeling is ervoor gekozen dat een beetje te splitsen. We hebben een heel grote onderwijstaak, en als je dat bij een beperkt aantal onderzoekers legt, komen die in een soort spagaat terecht: wat ga ik goed doen?’

‘Dat hebben we hier opgelost door degenen die onderwijs geven leuk vinden, dat meer te laten doen. En de onderzoekers wat minder – ze moeten nog wel onderwijs geven, maar minder. Ik doe nog wel algemene dingen op het lab, maar geen onderzoek meer. Dus dat is heel fijn.’ **AK**

Tijdens de opening van het academisch jaar werd ook de K.J Cath-prijs uitgereikt, voor wetenschappers die de universiteit in positief voetlicht hebben gesteld.

Astronoom Pedro Russo kreeg 2.500 euro voor zijn wetenschapscommunicatie-activiteiten.

Waarom laten we ons werk jatten?

Universiteit moet strijd aangaan met deelplatforms

Hoewel het in strijd is met de auteurswet bieden steeds meer websites en deelplatforms oude tentamens, syllabi en collegeslides aan. De universiteit moet hiertegen optreden, betoogt hoogleraar rechten **Willem van Boom**.

De laatste tijd zijn er verschillende websites voor studenten verschenen die samenvattingen, testvragen, maar ook collegeslides, oude tentamens en syllabi aanbieden. Vaak werken ze volgens het principe van 'delen': studenten die documenten uploaden, krijgen toegang tot de informatie op het deelplatform. Soms wordt geld in rekening gebracht voor een abonnement. Deze sites zijn een wereldwijd fenomeen en er zit geregeld een serieuze investeerder achter. Er moet dus op termijn geld worden verdiend.

Wat moeten universiteiten hiervan vinden? *Enerzijds* kan men er weinig bezwaar tegen hebben: het is toch gewoon aan studenten om zelf hun leerpad te kiezen? Het is hun goed recht om hun eigen samenvatting online te zetten en daar wat aan te verdienen. En andere manieren waarop de markt bijspringt, zoals private bijlessen, vinden ook al eeuwen aftek. Er is vraag naar. Dus als een universiteit daar niets van kan vinden, waarom dan wel van deze internetsites?

Universiteiten doen er verstandig aan om wél iets te vinden van deze sites, want er is ook een *anderzijds*.

Ik noem drie bezwaren. Allereerst zijn er serieuze vraagtekens te zetten vanuit de universitaire bedrijfsvoering. Als een docent bijvoorbeeld meerkeuzevragen ontwerpt, gebruikt en hergebruikt, kunnen we spreken van bedrijfsgeheimen. Zulke vragen maken vergt namelijk een grote tijdsinvestering en het hergebruik van vragen die hun waarde hebben bewezen, is één manier om die investering te laten renderen en om grootschalig onderwijs betaalbaar te houden. Dus als die vragen op straat liggen, heeft de universiteit een probleem. Elk jaar

volledig nieuwe vragen maken, dat kan natuurlijk, maar het is duurder en kan de kwaliteit van de tentamens onder druk zetten.

Dan didactische bezwaren. Als ik over mijn eigen vakgebied spreek: oud materiaal is precies dat, *oud*. Er is dus een reden waarom we die oude meuk niet meer aanbieden aan onze studenten. Studenten worden op het verkeerde been gezet als ze dat oude materiaal gebruiken. Oude slides, syllabi en tentamens weerspiegelen vaak niet langer de stof en oude standaardantwoorden niet langer de manier waarop we studenten aanleren te antwoorden. Wij geven onze studenten geregeld nieuw materiaal om mee te oefenen en zo nodig nieuwe instructies over de

wijze van beantwoording.

Dan een juridisch bezwaar. Het materiaal waarover we het hier hebben is vaak wettelijk beschermd. Syllabi, slides, tentamenvragen en -antwoorden zijn producten die wij als medewerkers maken en waaraan de auteurswet met reden eigendomsrechten verbindt. Dat auteursrecht behoort toe aan individuen of de universiteit (dat hangt van de situatie af) en inbreuk daarop is niet toegestaan. Net zomin als een college opgenomen mag worden en geupload zonder toestemming van de docent, is het niet toe-

gestaan om de onderwijsproducten die wij maken, zomaar te jatten, te delen, vermenigvuldigen, verkopen of uploaden naar een of ander platform.

Tot zover een aantal bezwaren. Er zijn er vast meer, maar ze benoemen maakt weinig indruk, zo is mijn ervaring. Een platform dat ik aanmaande om materiaal dat mijn intellectueel eigendom was van de site te halen, was niet onder de indruk en antwoordde doodleuk dat ik blij moest zijn dat zij de inbreuk ten minste openlijk pleegden. 'Of heeft u liever dat het ondergronds gebeurt?', was kort gezegd de wedervraag. Het liefst zou ik zien dat geen van beide gebeurt, maar ik ben niet naïef. Dat betekent echter niet dat we ons maar alles moeten laten aanleunen. Het gaat hier om *business* en dus is volgens mij de vraag: gaat de universiteit hier iets van vinden? Ik meen dat de grens moet worden getrokken bij auteursrechtinbreuk. Wat wij als medewerkers schrijven, maken en uitspreken, en dat origineel genoeg is om auteursrechtelijk te worden beschermd, is van ons. Wij mogen bepalen of het 'open access' is of niet. En ik denk dat er goede redenen kunnen zijn om ons werk niet op straat te leggen.

Vinden de universiteiten hier iets van? Misschien heeft het geen prioriteit, is er sprake van 'kat uit de boom kijken', angst voor een Don Quichot-rol of gewoonweg van instemming? Of kunnen binnenkort de eerste dagvaardingen bij deze platforms op de mat vallen?

Wat ook de reactie zal zijn, laat universiteiten wel goed beseffen dat het voor medewerkers demotiverend kan zijn om te zien dat hun harde werk aan goed en betaalbaar onderwijs gewoon wordt gejat om winst mee te maken. Misschien is voor universiteiten nog een alternatieve reactie denkbaar: een eigen landelijk of discipline-breed platform opzetten dat echt gratis is en waar de docenten bepalen wat wel en niet online wordt gezet.

WILLEM VAN BOOM is hoogleraar privaatrecht bij Leiden Law School

Filmtips voor colleges

De faculteit Sociale Wetenschappen gaat een website bouwen om het opnemen van hoorcolleges te faciliteren.

Op de site komt informatie over het opnemen van colleges, bevindingen uit recent wetenschappelijk onderzoek en tips.

'Een docent kan bijvoorbeeld ook oude fragmenten gebruiken', zei bestuurslid Kristiaan van der Heijden tijdens de faculteitsraadsvergadering van vorige week. 'Dat soort *tips and tricks* kunnen op de site.'

De opgenomen hoorcolleges mogen ook niet gebruikt worden als vervanging: 'We willen wel dat studenten het auditief doen, en bij colleges aanwezig zijn. Dit is alleen om het opnieuw op te zoeken.'

Dit zou bijvoorbeeld kunnen door hoorcolleges pas enkele weken later online te zetten, suggereert Arian van der Spek van studentenpartij CSL.

Het beleid is een reactie op de plannen van studentpartij ONS, die wil dat op de hele universiteit hoorcolleges opgenomen worden.

In de zomer heeft het FSW-bestuur de plannen overlegd, literatuuronderzoek gedaan en ervaringen geïnventariseerd, om de voor- en nadelen af te wegen, aldus Van der Heijden. Daaruit bleek dat het belang van het opnemen van colleges per vak verschilt.

ONS probeerde al langer bij het centrale bestuur een beleid over het opnemen van hoorcolleges erdoor te krijgen, maar dit lukte niet. Daarom stapte de studentenpartij in april met een notitie naar de afzonderlijke faculteiten.

'Een actief studentenleven of studeren met een functiebeperking is vaak onverenigbaar met de ouderwetse inrichting van het onderwijs, waarbij een hoorcollege enkel fysiek te volgen is', zei ONS-voorzitter Alderik Oosthoek destijds. **AK**

De 'Beehive' is niet genoeg

Studentenpartij ONS wil dat de faciliteiten van de Universiteit Leiden in Den Haag flink verbeterd worden. De partij stelt in een notitie aan de universiteitsraad en het college van bestuur dat studenten in Den Haag niet tevreden zijn over de voorzieningen.

'De studenten op de campus Den Haag voelen zich, ondanks hun omvangrijke aandeel in de samenstelling van de universiteit, niet genoeg gehoord door de universiteit', schrijft ONS in het stuk. Er komen steeds meer studies in Den Haag en de studentenpopulatie groeit er snel, merkt de partij op.

Volgens ONS klagen de Haagse studenten voornamelijk over 'slechte tentamenlocaties, afwezigheid van betaalbare sportfaciliteiten, het tekort aan studieplekken en de afwezigheid van onder meer de studentenpsychologen.'

De partij stelt dat er veel gebeurt

in Leiden. 'De universiteit werkt daar aan de verbetering en bouw van verscheidene voorzieningen, zoals het nieuwe sportcentrum, dat tevens als tentamenzaal fungeert en de (aan)bouw van verschillende facultaire panden.'

Den Haag blijft achter, stelt de partij, dat een lijst van verbeterpunten wil bespreken met het college van bestuur. De studenten willen dat er voldoende studieadviseurs, studentpsychologen en studentendecanen komen. Daarnaast vindt ONS dat de sportvoorzieningen in Den Haag gelijkwaardig moeten zijn aan die in Leiden. Verder schort het aan een copy-en printshop, fietsenstallingen en een UFB-service desk in het Wijnhavengebouw. Daarnaast zijn de voorzieningen voor studenten met een functiebeperking niet op orde.

Het college van bestuur is wel bezig met het uitbreiden van de faciliteiten in Den Haag. Zo wordt vanaf 1

oktober studentencentrum Beehive aan de Turfmarkt in fasen geopend. Studenten kunnen dan fitnessen in The Buzz en er is een *cultural activities room*. Ook komt er een studiezaal en er is kantoorruimte voor studieverenigingen. Er zijn spreekuren van de ombudsfunctionaris, studentpsychologen, studentendecanen en arbeidsmarktdeskundigen.

ONS had graag de notitie al in juni met het college besproken. Het stuk was immers al in mei ingediend bij de universiteitsraad, maar dat lukte niet. Ook in augustus haalde het punt de agenda niet, nu wegens gebrek aan voorbereidingstijd van het college.

'Zeer teleurstellend', vindt Alderik Oosthoek, de net afgezwaaide fractievoorzitter van ONS in de raad, van deze vertraging. 'De opening van de Beehive is ook al later dan oorspronkelijk gepland, en de faciliteiten in dat pand zijn nog niet afdoende.' **VB**

Een waterval in Suarapura, Indonesië, waar zowel toeristen als de lokale bevolking komen om te baden.

Eindelijk eerlijk toerisme

Hoe de lokale economie en de natuur kunnen profiteren

Ecotoerisme in zijn huidige vorm faalt, vindt hoogleraar Jan Slikkerveer. Hij wil in Indonesië studenten opleiden die meer oog hebben voor de lokale belangen en cultuur.

DOOR BART BRAUN Het cliché over toerisme stelt dat het een soort vuur is: *‘It can cook your dinner, or burn your house down.’* Het is ook de waarheid: je hoeft niet heel veel te reizen om op plekken te komen waar de toerbus- en chartervluchten als sprinkhanen zijn neergedaald, en waar de laatste sprankjes authenticiteit met stutten overeind worden gehouden om meer bier, nutella en plastic troep te verkopen. ‘Je zit in een hotel, en ineens komt er zo’n grote bus vol schreeuwleliken aan. Een heleboel stof waait op, de gasten vliegen overal heen zonder echt iets te zien, een piepklein groepje slimmerikken strijkt stapels dollars op, en de lokale bevolking blijft met lege handen achter’, vat prof. dr. Jan Slikkerveer het samen. Tegenover het massatoerisme staat ecotoerisme. Duurzamer, kleinschaliger, gezonder voor de deelnemers, en beter voor de bedreigde planten en dieren op deze planeet. Een arme visser kan haaien vinnen verkopen aan de Chinezen voor een paar honderd dollar per stuk, maar als er duiktoeristen komen die hem betalen voor een lift in zijn bootje, kan hij diezelfde haaien

duizenden keren opnieuw verkopen zonder ze te doden. Toch blijkt dat ecotoerisme in de praktijk vaak niet alle problemen aankan, vindt Slikkerveer. ‘In Indonesië faalt het bijvoorbeeld. Dat komt omdat het zich alleen richt op de bescherming van biodiversiteit. En zelfs dat lukt amper, als je ziet hoeveel oerwoud er verdwijnt voor hotels, resorts, zwembaden en parkeerplaatsen.’ Slikkerveer is de directeur van het Leiden Ethnosystems and Development Programme (LEAD), een onderdeel van de bètafaculteit dat zich bezighoudt met ontwikkelingshulp. Hij is aangesteld als hoogleraar ‘Ethnobotanische kennissystemen’: van huis uit doet hij onderzoek naar de kennis die lokale bevolkingen hebben over geneeskrachtige kruiden. In Kenia adviseerde hij over het combineren van traditionele en moderne landbouwmethoden, nadat bleek dat de puur westerse aanpak van de Groene Revolutie steeds lagere opbrengsten opleverde, terwijl het milieu het moest ontgelden. Veel van die inzichten over plaatselijke gewoontes en hoe je die moet onderzoeken kun je echter ook toepassen zonder dat er een plant in de buurt is: hij rondde recent een onderwijsproject af over microkrediet in Indonesië. ‘Veel mensen blijken liever naar de lokale *loan shark* te gaan dan naar de bank. Die vraagt wel een hogere rente, maar is ook onderdeel van de gemeenschap, en weet hoe het daar gaat. Dus als je

een keer niet kan betalen, kan het ook ietsje later, zonder dat je meteen je huis kwijt bent.’ De volgende stap is *integrated ecotourism management*: ecotoerisme waarbij het niet alleen draait om het ontzien van soorten en ecosystemen, maar ook om wat de plaatselijke bevolking daarvan afweet en ermee doet. ‘Als je een hek om het oerwoud zet, maar geen rekening houdt met locals die daar hout moeten sprokkelen om eten voor hun kinderen te koken, werkt je ecotoerisme niet. Je sluit ook niet aan bij al het moois

De toerist komt weliswaar geld brengen, maar haalt ook dingen weg

dat de mensen te bieden hebben. Je wilt niet alleen ecotoerisme, maar ook ethnotoerisme, en cultureel toerisme dat op de lokale gemeenschap is gebaseerd. Het zijn hun natuurlijke bronnen, en de besluiten erover moeten volgens hun besluitmechanismen worden genomen.’ Om dat mogelijk te maken, heeft hij recent een Erasmus-Plus-subsidie van meer dan negen ton gekregen (niet te verwarren met de gelijknamige beurs voor uitwisselingsstudenten). Samen met universiteiten in Griekenland en Indonesië gaat hij een masterprogramma in

dat *integrated ecotourism management* opzetten. Een studie voor de managers die zulk ecotoerisme-plus kunnen invoeren. Slikkerveer: ‘Als we dit kunnen bewerkstelligen, hebben we eindelijk een combinatie gevonden waarin de natuurlijke hulpbronnen beschermd worden, en de lokale economie profiteert. Dat lukt nu maar niet. Ik zie dit project echt als het begin van een doorbraak in de pogingen om de gefragmenteerde toerisme-sector van Indonesië te verduurzamen.’ Er is echter een probleem. Zulk ethno-eco-enzovoort-toerisme is waarschijnlijk wel mogelijk, maar het is niet mogelijk voor de witteslagerprijzen waarmee vakantiestunters adverteren. Slikkerveer: ‘Het toerisme in Indonesië moet ook beter gereguleerd worden. En waarom ook niet? Als je daar wil werken, moet je ook een vergunning hebben. De toerist komt weliswaar geld brengen, maar hij haalt dingen weg waarvan de waarde niet in geld uit te drukken valt. Het toerisme wordt nu geïsurpeerd door een kleine groep profiteurs, die geen ruimte laat voor de plaatselijke bevolking. Indonesië ontvangt meer dan twintig miljoen toeristen per jaar: ze zien daar zelf ook dat het zo niet langer door kan gaan. “Het water staat ons aan de lippen”, zeggen ze. Misschien dat we hier in het Westen ook meer kunnen doen.’ Toerisme-les op de basisschool? ‘Dat gaat wat ver, maar wat meer begrip en respect voor andere culturen zou zeker helpen.’

Traanvocht

Promovendus Peter Raus heeft een nieuwe methode ontwikkeld om de vorm van eiwitten in traanvocht te bestuderen. Eiwitten zijn behoorlijk grote moleculen, dus de standaard aanpak in de biochemie is om ze eerst in stukjes te hakken, en dan de samenstelling van de stukjes te analyseren. Bij de oogaandoening keratoconjunctivitis sicca, waarbij de patiënt hele droge ogen heeft, lijkt echter niet de samenstelling maar de vorm van de eiwitten belangrijk te zijn. Raus vergeleek voor zijn promotie het traanvocht van patiënten met dat van gezonde vrijwilligers. Uiteindelijk hoopt hij tot een database van alle eiwitvarianten te komen, zodat met een paar druppels traanvocht snel de diagnose gesteld kan worden. Raus promoveerde afgelopen dinsdag op zijn bevindingen.

Oude kanker

Kanker heeft de reputatie van een moderne welvaartsziekte, maar ook vroeger kwam het voor. In de resten van oermensen zijn sporen van botkanker gevonden, en in Egyptische papyrusrollen van 3000 voor Christus wordt gesproken over de amputatie van borsten met uitzaaiingen. De term ‘carcinoma’, die in de medische literatuur gebruikt wordt, komt van de Griekse arts Hippocrates *himsself*, toch ook alweer zo’n 2500 jaar geleden. De Leidse archeologen Rachel Schats en Menno Hoogland beschrijven in het *International Journal of Paleopathology* het skelet van een Nederlandse kankerpatiënt uit de Middeleeuwen. De enige die tot nu toe bekend is, zelfs. Hij of zij - het skelet is niet compleet genoeg om dat te kunnen zeggen - werd opgegraven vanuit de begraafplaats van een Kampens ziekenhuis uit die tijd. Het skelet heeft aantastingen op de ribben en het ene gevonden schouderblad die vrijwel zeker het gevolg zijn van uitgezaaide tumoren. De patiënt heeft hulp gezocht bij het ziekenhuis, nemen de archeologen aan, maar hoeveel hulp er toen te geven viel, is onduidelijk.

Klauw

In *The Lancet Neurology* komen de Leidse neurologen Alla Vein en Alexander Mouret met een neurologische analyse van een zestiende-eeuws portret dat in het Uffizi-museum in Florence hangt. Het doek is van Agnolo Bronzino, een hofschilder van de Medici’s die bekend stond om zijn grondige anatomische kennis. Het is een afbeelding van de diplomaat Bartolomeo Panciatichi, en als je naar zijn linkerhand kijkt, zie je dat daar iets mee lijkt te zijn. De pink en de ringvinger zijn opgekruld, en lijken dunner dan die van zijn rechterhand. Zo’n ‘klauwhand’ is een typisch symptoom bij beschadigingen van de nervus ulnaris, de lange zenuw die in de twee vingers eindigt maar bij de meeste mensen vooral bekend is als verantwoordelijke voor de armbrede pijn die je voelt als je je telefoonbotje stoot. Vein en Mouret vermoeden dat er specifiek met die zenuw iets mis moet zijn geweest: er zijn wel ziektes die meerdere zenuwen verstoren, zoals onbehandelde suikerziekte, maar daar werd je in die tijd geen 75 mee, terwijl Panciatichi dat wel gehaald heeft.

Maretjes

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leiden-univ.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

13-jarig meisje krijgt op school geen Frans, maar wil de taal wel graag leren. Wie wil haar helpen? Lestijd en vergoeding i.o. Meer informatie? Stuur een mail naar leermijfrans@xs4all.nl.

Prijzen stichting Hippocrates Studiefonds 2018. In 2019 worden wederom enkele prijzen (€2000,-) toegekend voor medisch wetenschappelijk onderzoek, verricht door studenten Geneeskunde vóór hun masterexamen. **Inlichtingen: m.h.haasnoot-philippo@lumc.nl.**

Gezocht: bijles voor mijn zoontje. Hij zit in groep 8. Vakken begrijpend lezen en rekenen. Graag bellen of whatsappen: 0629419200.

Het Humanitas Maatjesproject voor jongeren in Alphen aan den Rijn zoekt vrijwilligers die een

jaar lang een jongere positieve aandacht en een steuntje in de rug willen bieden door samen met de jongere wekelijks iets leuks te ondernemen. Als vrijwilliger ben je een rolmodel en biedt je een luisterend oor. De eerstvolgende introductie cursus voor nieuwe vrijwilligers start 27 september. Wil je meer info, kijk op: www.humanitas-rtijnland.nl.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord**, 23 leerlingen **ba-**

sisonderwijs, groep 4 t/m 8, waarvan 7 met vergoeding van 5 tot 10 euro. Voortgezet onderwijs: *Nederlands, 3havo. *Nederlands, Engels, 3havo. * Engels, 4havo. Engels, brugklas Speciaal Voortgezet onderwijs. *Engels, brugklas anderstalgien. *Nederlands, 3havo. *Nederlands, brugklas vmbo-TL. Nederlands, 2mavo-havo. Nederlands, 3mavo. Nederlands, 2vmbo, wiskunde, 2mavo. **Leiden-Zuid**, 4 leerlingen basisonderwijs, groep 4 t/m 8. Onderwijswinkel Driftstraat 77, ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoomen@owwleiden.nl.

In memoriam

Wim van der Kloot

Het Instituut Psychologie ontving het bericht dat op 29 juli 2018 voormalig medewerker en universitair hoofddocent Wim van der Kloot is overleden.

Willem Arie van der Kloot werd in 1942 in Den Haag geboren, waar hij ook HBS-B deed. Hij studeerde in 1969 af in de psychologie en promoveerde in 1975 bij Jaspars op een proefschrift getiteld “A cognitive structure approach to person perception : five studies on the implicit theory of personality” aan de Rijksuniversiteit Leiden. Van 1969 tot 2003 werkte hij als wetenschappelijk medewerker en universitair hoofddocent aan de Universiteit Leiden, tot 1974 bij de vakgroep Sociale Psychologie en daarna bij de sectie Methodologie & Statistiek.

De sectie Methodologie & Statistiek herinnert zich Wim als een stijlvolle man, die niet schroomde om zijn stem te verheffen als iemand onrechtvaardig werd behandeld. Als docent was hij inspirerend en blonk hij uit in zorgvuldigheid. Niets werd aan studenten gepresenteerd als hij het niet eerst zelf tot op de bodem had uitgezocht en voorbereid. Jarenlang verzorgde hij de eindredactie bij herdrukken van de twee “Meerling” boeken, waaruit het methodologie onderwijs van de afdeling gegeven werd. Voor zijn pensionering schreef hij een leerboek over Meerdimensionele Schaaltechnieken voor gelijkenis- en keuzedata, zijn specialisme waarover hij ook onderwijs gaf. Zijn werkkamer weerspiegelde zijn liefde voor beeldende kunst en muziek , want deze hing van plafond tot vloer vol met posters van kunsttentoonstellingen en opera’s.

Sinds 2007 verrichtte Wim medisch-psychologisch onderzoek aan de zeldzame reumatologische afwijking sternocostoclaviculaire hyperostose (SCCH) en werkte hij mee aan onderzoek over kwaliteit van leven bij chemotherapie.

Zijn familie liet weten dat Wim er vrede mee had dat zijn leven ten einde liep. Hij was dankbaar voor alle extra levensjaren die hij door de medische wetenschap heeft gekregen nadat 9 jaar geleden bij hem lymfekanker werd geconstateerd. Daarom heeft hij zijn lichaam ter beschikking gesteld van de wetenschap.

In memoriam

Pieter van der Meij

Pieter was een intelligente, enthousiaste en serieuze student bij de opleiding Midden-Oostenstudies waar hij naast zijn studie Rechten hard werkte om Perzisch te leren, vooral Perzische literatuur en poëzie vond hij prachtig. We hebben van dichtbij meegemaakt hoe toegewijd hij met de klassieke Perzische poëzie bezig was. Zijn enthousiasme om het Perzisch te leren was zo groot dat we zijn vooruitgang iedere week merkten. Iedere week ging ik met plezier naar het college omdat ik wist dat wat ik vertelde aankwam bij de studenten, zeker ook bij Pieter. Pieter was zo’n student die je je jaren later nog herinnert, door zijn enthousiasme, open houding, en betrokkenheid. Als docent hoop je studenten iets mee te kunnen geven voor hun leven, iets waar ze later op terugkijken, of misschien zelfs weer overdragen aan anderen. We rijgen een snoer van kennis, parel na parel.

Met Pieters heengaan is het parelsnoer van kennis gebroken. Het gedicht dat we tijdens zijn begrafenis voordroegen was een van zijn favoriete gedichten. Het is een kort stukje uit een lang gedicht en behandelt het mysterie van de dood, de onrechtvaardigheid ervan en de onbegrijpelijkheid. In deze passage worstelt de tiende -eeuwse dichter Ferdowsi met de veel te vroege dood: de onrijpe vrucht die van de boom wordt gerukt. Als zoiets ‘rechtvaardig’ is, wat is er dan nog onrecht? Maar omdat we uiteindelijk ook niet weten wat de dood is, heeft het misschien ook geen zin om je dit af te vragen. Wat er is, is verdriet en gemis. Pieters zeer vroegtijdige overlijden is zwaar:

به خاك افكند نارسیده ترنج
هنرمند گویمش ار بی هنر
ز داد این همه بانگ و فریاد چیست
بدین پرده اندر ترا راه نیست
به کس برنشد این درِ راز باز
چو آرام یابد به دیگر سرای

اگر تندبادی برآید ز کنج
ستمگاره خوانیمش ار دادگر
اگر مرگ داد است بیداد چیست
از این راز جان تو آگاه نیست
همه تا در از رفته فراز
برفتن مگر بهتر آیدش جای

Als plotseling een windvlaag opsteekt, rukt hij citroenen die nog groen zijn af
Wreed noemen wij hem, maar hij is rechtvaardig. ‘Hoe kunstig!’ zeggen wij; toch was hij lomp.
Wat is nog onrecht, als de dood terecht is? En waarom roept men telkens zo om recht?
Een groot geheim, waar je geen weet van hebt, achter een gordijn dat de toegang verbiedt.
Pas als je het begeren beteugeld hebt, wordt de poort naar dit geheim geopend.
Een betere plek vind je door heen te gaan, een rustplaats in een nieuw verblijf

(Uit Ferdowsi’s Shah-name (voltooid 1010), vertaling J.T.P. de Bruijn,
Een Karavaan uit Perzië: Klassieke Perzische Poëzie, Amsterdam, 2002, blz. 149)

Midden-Oostenstudies,
Dr. A.A. Seyed-Gohrab

Verbeter je Nederlands!

> Academische Vaardigheden
Perfectioneer je Nederlandse schrijfvaardigheid in acht lessen.

> Juridisch Nederlands
Verbeter je juridische taalvaardigheid in tien lessen.

schrijf je in via
www.atcleiden.nl

Bekijk onze website voor meer informatie

atcleiden.nl | 071-527 2332

**Universiteit
Leiden**
Academic Language Centre

Discover the world at Leiden University

Meer dan d's en t's

Studenten die medestudenten beoordelen: werkt dat?

Volgens psycholoog Bart Huisman leren studenten beter schrijven als ze elkaars werk beoordelen. Maar dan moeten docenten deze *peer feedback* wel goed organiseren.

DOOR VINCENT BONGERS Gaan studenten beter schrijven als ze kritiek krijgen van collega's? Dat lijkt zo te zijn, blijkt uit onderzoek van psycholoog Bart Huisman, waarop hij 12 september hoopt te promoveren. 'Goed gecontroleerd onderzoek naar de impact van zogeheten *peer feedback* op academische schrijfstijl staat nog in de kinderschoenen. Dat is ook heel logisch. Ik denk dat studenten gaan stutten als je de ene helft van een groep wel feedback laat geven en de andere helft niet. Maar voor zover we studies vonden, lijkt het echt positief effect te hebben op schrijfstijl. Het gaat dan over complexere opdrachten: essays, verslagen of onderzoeksrapporten. Studenten die elkaars werk beoordelen lijken meer impact te hebben op schrijfstijl dan helemaal geen feedback of self-assessment. En als je het vergelijkt met feedback van docenten dan is de impact ongeveer gelijk.

'Nog los van de resultaten van die onderzoeken ben ik ervan overtuigd dat studenten door goed georganiseerde *peer feedback* beter kunnen leren schrijven. Vooral ook omdat je niet alleen een stuk schrijft, maar ook commentaar levert op een artikel van een ander, en ook nog eens feedback van een student ontvangt.'

Studenten moeten elkaar steeds vaker beoordelen. Dat werkt lang niet altijd goed. 'Een van de nadelen is dat je lang niet altijd beoordelingen ontvangt waar je echt iets aan hebt', zegt vierdejaars psychologie-student Robin Bekker (21). 'Het is verplicht om commentaar te geven, maar ik heb de indruk dat docenten dat niet controleren. Veel studenten geven dan ook reacties die nergens op slaan. Of ze gaan niet echt in op de inhoud.'

Regina den Otter (22), vierdejaars criminologie, heeft ook weleens slechte ervaringen gehad. 'Ik heb ook weleens mijn hart en ziel in een review gestort en kreeg vervolgens een summier reactie op mijn eigen paper: "Je bent daar en daar een komma vergeten." Daar zit je dan niet op te wachten.'

'Ik heb ook wel reacties gekregen waaraan je zag dat iemand er veel tijd in had gestoken', zegt Bekker. 'Dat was commentaar waar ik echt iets aan had. Studenten zijn soms creatiever dan docenten; bijvoorbeeld in het bedenken van goede voorbeelden.' 'Het hangt af aan wie je gekoppeld bent', aldus Den Otter, 'maar op zich is het wel *chill*. Je leert van de persoon die jouw paper beoordeelt en tegelijkertijd leer jij zelf kritisch kijken naar het werk van de ander. Je helpt elkaar tijdens de studie vooruit. Dat is positief.'

'Ik ken de verhalen dat studenten *peer feedback* niet serieus nemen', vertelt Huisman. 'Bij de vakken waar ik onderzoek naar heb gedaan, waren er echter nauwelijks problemen. Natuurlijk zijn er altijd wel een paar studenten die er geen energie in stoppen. Die schrijven: "Goed gedaan!" en dat was het dan. Van de ongeveer 120 studenten pedagogiek die meededen aan de studie, waren er maar vijf of zes die het bijltje erbij neergooiden. Dat komt ook omdat de docent er scherp op let dat er se-

‘De strenge schoolmeester’, geschilderd door Jan Steen (ca. 1658-1670).

rius commentaar wordt gegeven. Als studenten weten dat er wordt gecontroleerd of zij wel serieuze feedback geven, gaan ze zich daar naar gedragen.'

De werkdruk voor docenten zal door *peer feedback* niet verminderen, vermoedt Huisman 'Docenten moeten flink wat tijd investeren om het op poten te zetten. Maar als je eenmaal een opdracht hebt klaargezet in een programma als Turnitin, dan kun je die later zonder veel aanpassingen hergebruiken.'

Een beoordeling door studenten

kan een docent wel helpen. 'Eerstejaars studenten focussen bij het nakijken al snel op elementen als schrijfstijl', aldus Huisman. 'Ze hebben nog niet de ervaring om naar concept en inhoud van een stuk te beoordelen. Voor docenten is het echter wel prettig als spelling en schrijfstijl al door studenten zijn bekeken: dan kunnen zij zich meer richten op de inhoud en minder op d'tjes en t'tjes.'

Ook belangrijk: hoe studenten reageren op kritiek van medestudenten. 'Soms nemen ze de correcties

vrij klakkeloos over, ook als ze het oneens zijn met de feedback van een docent of een student-assistent. De docent weet het natuurlijk beter. Ook al snapt de student niet waarom wat hij heeft geschreven niet in orde is.

'Uiteindelijk gaat het erom hoe kritisch studenten de feedback die ze krijgen beschouwen. Een voordeel van *peer feedback* is dat correcties en opmerkingen van medestudenten kritischer worden bekeken. Reacties van studenten zijn echter geen vervanging voor feedback van

de docent. Het is complementair.'

Het succes staat of valt wel met de manier waarop je het organiseert als docent, aldus Huisman. 'Bij biofarmaceutische wetenschappen wordt veel gebruik gemaakt van *peer feedback*. Ze geven daar het vak academische vaardigheden, dat loopt door tot in het tweede jaar. Dat geeft de mogelijkheid om *peer feedback* goed op te bouwen.'

Je kunt het ook verkeerd aanpakken, legt Huisman uit. 'Het werkt

‘Studenten nemen correcties klakkeloos over, ook als ze het ermee oneens zijn’

niet als een docent tijdens een werkcollege tegen een student die net een stuk heeft geschreven zegt: "Geef het maar aan je buurman, die heeft een half uur voor een reactie. Succes ermee verder!" Studenten moeten ook vertrouwen krijgen in het geven en ontvangen van beoordelingen van medestudenten. Als je na je studie begint met werken moet je ook feedback kunnen geven en met kritische feedback van collega's kunnen omgaan.'

Het is ook verstandig om het langzaam op te bouwen, stelt Huisman. 'Je wilt voorkomen dat er weerstand ontstaat. Zet studenten niet voor het blok, maak het niet meteen heel spannend. Begin met een anonieme vorm van feedback, of laat studenten alleen nog maar oefenen met feedback als je vermoedt dat ze in de weerstand schieten bij de gedachte aan de reacties van een medestudent.'

Mariëlle van der Peet (23), die biofarmaceutische wetenschappen studeert, vindt dat de opleiding goed moet inschatten wanneer beoordelingen door studenten echt van nut zijn. 'Bij verslagen werkt het best goed. Die stuur je naar een kleinere groep, dan raak je lekker diep in de stof.' Maar soms is het minder effectief. 'We moeten ook proefvragen voor tentamens verzinnen. Daar ben ik wel negatief over: je kreeg dan tweehonderd reacties op één vraag, maar na tien reacties heb je alle varianten wel zo'n beetje gehad.'

Academische Agenda

Dhr. N.H. Saadah hoopt op dinsdag 11 september om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Hemovigilance, heterogeneity, and hyperfibrinolysis'. Promotor is Prof.dr. J.G. van der Bom.

Dhr. W.P. Nieuwenhuis hoopt op dinsdag 11 september om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'The use of MRI in early inflammatory arthritis'. Promotoren zijn Prof.dr. A.H.M. van der Helm en Prof.dr. T.W.J. Huizinga.

Mw. E.J. van Rooden hoopt op dinsdag 11 september om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Activity-based proteomics of the endocannabinoid system'. Promotoren zijn Prof.dr. M. van der Stelt en Prof.dr. H.S. Overkleeft.

Dhr. A.J. Poot hoopt op dinsdag 11 september om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Patient satisfaction in innovating integrated care for older

persons'. Promotor is Prof.dr. J. Gussekloo.

Mw. E.R. Slayton hoopt op woensdag 12 september om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Archeologie. De titel van het proefschrift is 'Seascape Corridors, Modeling Routes to Connect Communities Across the Caribbean Sea'. Promotor is Prof.dr. C.L. Hofman.

Mw. M. Beckerman hoopt op woensdag 12 september om 12.30 uur te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Naughty or clumsy?'. Promotoren zijn Prof.dr. L.R.A. Alink en Prof.dr. J. Mesman.

Dhr. H. Atesci hoopt op woensdag 12 september om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Towards an ab-axis giant proximity effect using ionic liquid gating'. Promotor is Prof.dr. J.M. van Ruitenbeek.

Dhr. M.L.J. Doornbos hoopt op woensdag 12 september om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De

titel van het proefschrift is 'Towards improved drug action'. Promotor is Prof.dr. A.P. Ilzerman.

Dhr. B.A. Huisman hoopt op woensdag 12 september om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Peer feedback on academic writing'. Promotoren zijn Prof.dr. J.H. van Driel en Prof.dr. P.W. van den Broek.

Mw. K.J. Ekama hoopt op donderdag 13 september om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Courting Conflict: Managing Dutch East and West India Company disputes in the Dutch Republic'. Promotor is Prof.dr. C.A.P. Antunes.

Dhr. L.A. Lubbers hoopt op donderdag 13 september om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Nonlinear Beams and Excess Zero Modes'. Promotor is Prof.dr. M.L. van Hecke.

Mw. A.B. Nielsen hoopt op donderdag 13 september om 12.30 uur te promoveren tot doctor in

de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Spin evolution of accreting and radio pulsars in binary systems'. Promotor is Prof.dr. S. Portegies Zwart.

Dhr. E.H.C. van Dijk hoopt op donderdag 13 september om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Central serous chorioretinopathy: from pathogenesis to treatment'. Promotoren zijn Prof.dr. C.J.F. Boon en Prof.dr. G.P.M. Luyten.

Mw. A.L. Kreuger hoopt op donderdag 13 september om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Platelet transfusion in patients with a hematological malignancy: improving the chain'. Promotor is Prof.dr. J.G. van der Bom.

Mw. B. Heesterman hoopt op donderdag 13 september om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'SDHD related Head and Neck Paragangliomas & their natural course'. Promotor is Prof.dr. P.P.G. van Benthem.

English page

Students are enjoying the 'silent disco' at the Burcht, during the introduction week. Photo by Davy Roskam

Cheap bikes and beer

How to survive your first weeks in Leiden

You are now a student in Leiden, so what do you really need to know? *Mare*, your new weekly, provides pointers on how to furnish your room, where to get a bike and where to go for a very last drink at night.

Once you have found a place, you'll have to furnish it. The cheapest way is via the site gratisaftehalen.nl, but you'll have to find someone willing to fetch all the free stuff for you in a car. The thrift stores on the Waardeiland (kringloop-warenhuis.nl), Volmolengracht (kringloopprojectleiden.nl) and

on Lammenschansweg (kringloop-winkelleiden.nl) do not give goods away for free, but they will deliver them to your home. Ikea in Delft also delivers, although both the furniture and its delivery are more expensive. But the real student bargains are found early in the morning, when

the outsized household rubbish is collected: you haul it back to your place with your drunken flatmate and carry it off to your room, only to discover, a fortnight later, that a nest of mice had already taken up residence in it.

The most important thing to remember is: make sure you have as little stuff as possible - it's very likely that you'll be moving again soon.

If you want to paint the walls, pop into the paint shop at Hooigracht 64 or Gamma on Lammenschansweg. But remember: officially, the person who rents the place after you can demand that you paint the walls white again before you leave, so make sure you find someone who doesn't want white walls.

In reality, the only means of transport that is suitable for Leiden's centre is a bike. Unfortunately, it also means that there is a chronic shortage of storage space for bikes, particularly at the Central Station. There's a certain amount of risk in parking your bike outside the bike shelters, as Leiden council is the worst bike thief in the town. As part of the "Fiets Fout = Fiets Weg" campaign (or: bike wrong = bike gone), any bikes left outside the shelter are carted away and stored in a depot on the industrial estate De Waard on the Willem Barentszstraat.

The owner of the vehicle may collect it there, but will need to pay 26 Euros before he can ride off on it. To add insult to injury, the industrial estate is outside the town centre.

Any bikes not collected within three months are sold at Het Warenhuis, a thrift store next to the depot. The prices range from 35 to

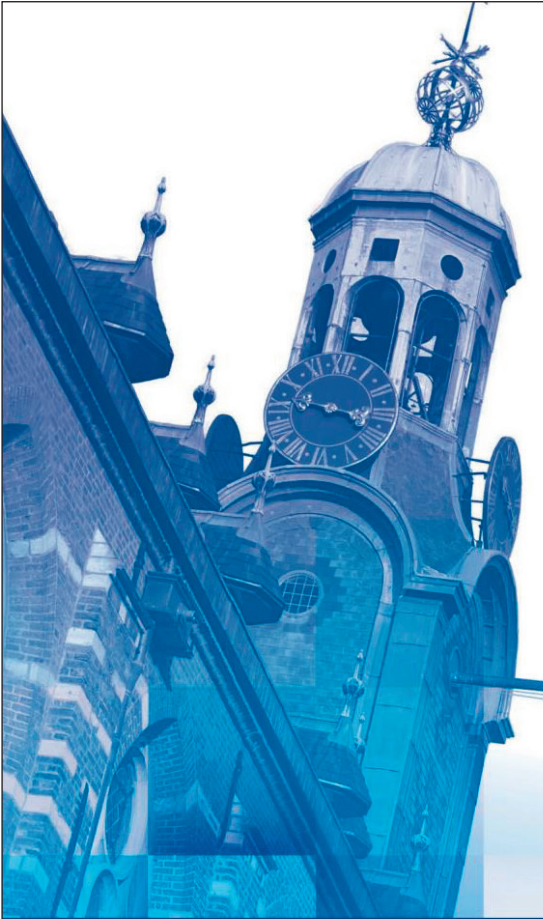
80 euros and there are always some 30 to 50 bikes in stock. Large selections of second-hand bikes can also be found at Van Habraken's (Derde Binnenvestgracht 3A) and Budget Bike (Hogewoerd 71 en Haven 14). Alternatively, if you are not worried about buying stolen goods, you can always buy a bike from a junkie for next to nothing. Or you can lease one for 12 euros a month from Swapfiets (2e Binnenvestgracht). If your bike breaks down, the *Swapauto* (Swap car) will come to fix it.

A tough moment: it's late, the clock has just struck two and you've been thrown out of the pub after the last round, but you're still thirsty. Where can you go now?

On most weekdays, you are supposed to be inside the pub by one, but on Thursday, Friday and Saturday nights, it's two. After that, it is difficult to get in anywhere, so make sure you are inside by then, such as inside De Kroeg (Kort Rapenburg 4), or Next (Langebrug 6A), where you can dance. Bring your student card and ID, and don't wear sneakers. They will not let you in.

There are rumours that you can sometimes get into Lemmy's on Morsstraat after hours and it's also worth trying Café Jantje van Leiden (Hartesteeg 8). Student fraternity Catena is famous for its continual partying. If the people working in a bar know you, your chances of getting inside after two a.m. increase rapidly.

Any pangs of hunger can be alleviated at Downtown (Breestraat 3A). At Sinaï (Breestraat 169), you can get those afterparty classics, shawarma and kebabs.

Learn a language? Register now!

Language courses – September – December 2018

Eager to improve your language proficiency? The Academic Language Centre offers a wide range of practical language courses, dealing with all language skills: speaking, writing, listening and reading. Register now for courses starting in September!

> Dutch	> Russian
> English	> Arabic
> German	> Persian
> Spanish	> Chinese
> French	> Japanese
> Italian	> Korean
> Swedish	

New! Language courses in The Hague

Spanish 1, Spanish 2, Dutch 1A and Dutch 1B (SPOC)
Location: Wijnhaven Building

Uncertain about your starting level? You can take a free entry test through our website or at the Academic Language Centre without an appointment. Made your decision? You can register online or at our reception.

Cultuur

Foto Taco van der Eb

Doorboord met een passer

Jeroen Windmeijer voltooit Leidse thrillertrilogie

Alleen griezelen is niet genoeg, vindt Jeroen Windmeijer. Hij wil dat zijn lezers ook iets van zijn boeken opsteken.

DOOR VINCENT BONGERS De vloer van de de vrijmetselaarsloge aan de Steenschuur kleurt rood van het bloed. De schedel van de Achtbare Meester, de voorzitter van de loge Ishtar, is met een hamer ingeslagen. Bij de moord zijn ook andere vrijmetselaarsattri-

buten gebruikt: uit de borst van het slachtoffer steekt een winkelhaak; de samengevouwen handen zijn doorboord met een passer. Zo begint de nieuwe thriller *Het Pilgrim Fathers Complot* van auteur Jeroen Windmeijer (1969). Het is na *De bekentenissen van Petrus* en *Het Pauluslabyrint* het derde boek waarin universitair docent archeologie en geschiedenis Peter de Haan betrokken raakt bij zeer lugubere zaken in Leiden.

Loge Ishtar vindt het overigens geen enkel probleem om in de thriller geassocieerd te worden met een moord: 'NIEUWSFLITS', staat er op hun site. 'In dit spannende boek krijgt onze loge een prominente rol toebedeeld. Ga dat lezen!' 'Echt waar? Wat grappig,' reageert Windmeijer op de aanbeveling van de loge. 'Dat had ik nog niet gezien. Ik heb de nodige leden van de vrijmetselaars gesproken, en ze zijn inderdaad lyrisch over het boek. Dat

komt omdat ze eindelijk op een normale manier worden neergezet en niet als gekken, of als kwaadaardige figuren die complotten smeden om de wereld over te nemen.' Geschiedenis en religie zijn belangrijke thema's in de thrillers van Windmeijer, die leraar godsdienst en maatschappijleer is aan het Visser 't Hooft Lyceum in Leiden. De Leidse universiteit is ook bekend terrein voor hem: hij studeerde er antropologie en promoveerde in 2001 op een onderzoek naar de Indiaanse straatmuzikanten uit Ecuador, die destijds met hun panfluiten in Nederlandse steden te vinden waren, maar inmiddels uit het straatbeeld zijn verdwenen. De universiteit figureert regelmatig in het boek. Peter de Haan heeft bijvoorbeeld een kamer in het Huizinga, luncht in het Lipsius en leest dan 'het universiteitskrantje *Mare*'. 'Ik ben echt een onderwijsman,' zegt Windmeijer. 'Dat zie je ook terug in mijn verhalen. Ik wil meer dan alleen een thriller schrijven waarin de lezer op de laatste bladzijde ontdekt dat toch de beste en o-zo-betrouwbare vriend van het hoofdpersoon de moord heeft gepleegd. Vervolgens sla je het boek dicht, en dat is het dan. Vermakelijk, maar ook onbevredigend. Ik wil de lezer graag nieuwe inzichten geven.' Zo duikt Windmeijer in de geschiedenis van de *Pilgrim Fathers*: puriteinse protestanten die in 1609 uit Engeland vluchten en zich in Leiden vestigen. Uiteindelijk vertrekt ongeveer de helft van deze groep in 1620 met het schip de *Mayflower* naar Amerika. Een gebeurtenis die bepalend is voor het ontstaan van de Verenigde Staten. Verder speelt

een religieuze tekst die de bijl zet in de wortels van het christendom een grote rol in de thriller. In het boek blijft Peter de Haan niet in Leiden hangen, maar maakt hij uitstapjes naar Boston en de Sinaï-woestijn in Egypte. 'Ik heb er bewust voor gekozen om Leiden wat los te laten. Natuurlijk kun je over deze stad blijven schrijven. Als je hier een spade in de grond zet, vind je immers geschiedenis. Toch merkte ik dat ik toch steeds weer uitkwam bij de Pieterskerk, de Burcht of de Hortus. Het moet geen trucje worden en ik wil mijn vleugels uitslaan.' Windmeijer heeft een nieuw contract voor drie boeken. 'Ik ga Leiden verlaten: dat betekent ook het einde van Peter de Haan, in ieder geval voorlopig. Het wordt een trilogie die zich afspeelt in Latijns-Amerika. Het eerste deel speelt zich af in Bolivia. Ik heb als student een half jaar in een indianendorp aan het Titicacameer gewoond. Dat was echt een waanzinnig mooie tijd.' De thrillers van Windmeijer zijn succesvol. Er zijn vertalingen in het Duits, Engels en het Tsjechisch. Van *De bekentenissen van Petrus* zijn de filmrechten verkocht. Lonkt het *fulltime* schrijverschap? 'Ik werkte altijd vier dagen in de week, vorig schooljaar zijn dat er drie geworden. Lesgeven is echt onwijs leuk: het zorgt ervoor dat ik midden in de samenleving sta. Je volledig richten op schrijven kan wat eenzaam en alleen zijn, hoor ik wel eens. Dus of ik helemaal stop als leraar, weet ik nog niet.'

Jeroen Windmeijer, *Het Pilgrim Fathers Complot*. HarperCollins Holland, € 19,99

PROGRAMMA STUDIUM GENERALE september en oktober in Leiden en Den Haag

www.universiteitleiden.nl/studium-generale

Studium Generale organiseert brede activiteiten voor studenten, medewerkers, alumni en andere geïnteresseerden die graag over de grenzen van hun vakgebied heen kijken.

MITS NIET ANDERS VERMELD GELDT: TOEGANG IS GRATIS! GEEN AANMELDING NODIG. IEDEREEN IS WELKOM! (KOM WEL OP TIJD, WANT VOL = VOL!)

Voor een uitgebreid programma zie: www.universiteitleiden.nl/studium-generale Voor een papieren programmaboekje mail uw postadres naar studiumgenerale@sea.leidenuniv.nl

SERIE: IRANIAN CINEMA AND DOCUMENTARIES LOVE AND MARRIAGE

TIME AND VENUE
7.30 pm-10 pm
Room 019, Lipsius Building, Cleveringaplaats 1, Leiden

WEDNESDAY 5 SEPTEMBER 2018
The documentary *Be Like Others* (2007, 74 min)
Asghar Seyed Gohrab

WEDNESDAY 19 SEPTEMBER 2018
The documentary *Sonita* (2015, 90 min)
Asghar Seyed Gohrab

WEDNESDAY 17 OCTOBER 2018
***Marriage Iranian Style* (2006, 110 min)**
Asghar Seyed Gohrab

WEDNESDAY 31 OCTOBER 2018
***Women Without Men* (2009, 95 min)**
Asghar Seyed Gohrab

SERIE: GLOBAL CHALLENGES

TIME AND VENUE
7:00 pm-8:30 pm
Auditorium, Leiden University College, Anna van Buerenplein 301, The Hague
Voertaal Engels/in English
Limited seats available – please register in advance through our website! www.universiteitleiden.nl/studium-generale

WEDNESDAY 5 SEPTEMBER 2018
Yemen: *The Forgotten War*
Marina de Regt

WEDNESDAY 10 OCTOBER 2018
Topic to be announced

SERIE: FRANKENSTEIN, OP WEG NAAR EEN NIEUWE MENS

TIJD EN PLAATS LEZINGEN
18.00 inloop
18.30-20.30 uur
Rijksmuseum Boerhaave, Lange St.
Agnietenstraat 10, 2312 WC Leiden

TIJD EN PLAATS FILMVERTONING
21.00 uur
Het Kijkhuis, Vrouwenkerksteeg 10, 2312 WS Leiden
Deze serie is in samenwerking met Rijksmuseum Boerhaave

WOENSDAG 12 SEPTEMBER 2018
***It's Alive!* De creatie van de eerste synthetische cel**
Wilhelm. T. S. Huck &
Frankenstein, op weg naar een nieuwe mens
Bart Grob

WOENSDAG 26 SEPTEMBER 2018
Frankenscience? De mensmachine
Peter-Paul Verbeek &
De breincomputer. Ontwikkelingen en dilemma's in de neuropsychologie
Femke Nijboer

WOENSDAG 10 OKTOBER 2018
De klassieke en moderne Prometheus
Susannah Herman &
Frankenstein. Icoon van de tegencultuur
Evert-Jan van Leeuwen

WOENSDAG 17 OKTOBER 2018
Filmvertoning: *Frankenstein* (1931)

SERIE: HUMAN PERSPECTIVES

TIJD EN PLAATS/TIME AND VENUE
19.30-21.00/7:30 pm-9:00 pm
Room 019, Lipsius Building, Cleveringaplaats 1, Leiden

DONDERDAG 13 SEPTEMBER 2018
(Voertaal Nederlands)
Zijn gehandicapten mensen? Over de historische relaties tussen handicap en menszijn
Paul van Trigt

THURSDAY 11 OCTOBER 2018
(In English)
Human perspectives: diaspora and migration in global history
Anne Gerritsen

SERIE: HUTSPOT

DINSDAG 18 SEPTEMBER 2018
Koken in het Pamir-gebergte - Een verhaal over een verdwijnende voedselcultuur
Frederik van Oudenhoven
19.30-21.00 uur
Zaal 019, Lipsiusgebouw, Cleveringaplaats 1, Leiden

SERIE: APOCALYPS

TIJD EN PLAATS LEZINGEN
19.30-21.00
Zaal 019, Lipsiusgebouw, Cleveringaplaats 1, Leiden
Tijd en plaats filmvertoning
21.00 uur
Het Kijkhuis, Vrouwenkerksteeg 10, 2312 WS Leiden
Deze serie is in samenwerking met Leidse Studenten Ekklesia

MAANDAG 24 SEPTEMBER 2018
Apocalyptisch geweld vroeger en nu
Bob de Graaff

MAANDAG 1 OKTOBER 2018
Apocalyptische beelden in de Nederlandse literatuur van de 20e eeuw
Jaap Goedegebuure

MAANDAG 8 OKTOBER 2018
De apocalyps als inspiratiebron voor o.a. videogames
Frank Bosman

MAANDAG 15 OKTOBER 2018

Apocalyps in het werk van Messiaen
Leo Samama

DONDERDAG 18 OKTOBER 2018
Filmvertoning: *Melancholia* (2011)

SERIE: HEUVELS VAN HET PARADIJS EEN GESCHIEDENIS VAN MACHT EN ONMACHT

TIJD EN PLAATS
19.30-22.00
Zaal 019, Lipsiusgebouw, Cleveringaplaats 1, Leiden

DINSDAG 9 OKTOBER 2018
Scheppers met en zonder baarmoeder
Mineke Schipper &

Conchita Wurst: Het archief van de vrouw met de baard
Mariecke van den Berg

DINSDAG 16 OKTOBER 2018
De oerpoort van het leven
Mineke Schipper &
Vrouwelijkheid en seks
Ellen Laan

DINSDAG 23 OKTOBER
Over borsten gesproken
Mineke Schipper &
Gender in de hedendaagse kunst
Mirjam Westen

DINSDAG 30 OKTOBER 2018
De openbare ruimte en de media
Mineke Schipper &
De representatie van lichamen van zwarte vrouwen in de media
Madeleine Kasten

Kamervragen

Foto Taco van der Eb

‘Ik heb een dierenmuseum’

Rianne van Stappen (23, biologie)

Huis: Chateau de Vice – Hogewoerd
Kamer: 12 m²
Huur: €290
Aantal bewoners: 4

Je hebt veel dieren in je kamer.
‘In het begin had ik alleen een kat, maar die moest weg omdat een huisgenoot allergisch was. Rudi, mijn Afrikaanse reuzenslak, heb ik nu drie jaar. Ik heb hem gekregen van een bioloog. Zij had er twee, en toen ze van vakantie terugkwam had ze er opeens dertig. Het is eigenlijk een normale slak, maar dan heel groot. Het is een invasieve soort; als ik hem vrij zou laten, concurreert-ie met andere slakken en gaat hij zichzelf voortplanten. Dan wordt het een plaag. Ik geef hem dezelfde groente als die ik zelf eet. Nu heeft-ie bijvoorbeeld een wortel.
‘De witte vlinder aan de muur heb ik

ook van een bioloog gekregen en is de grootste ter wereld. De blauwe vlinder is de Morpho Didius en komt uit Peru. Maar ik heb hem gewoon in Leiden gekocht hoor.’

En wat zit er in die bak water?
‘Daar zitten vier axolotls in, dat zijn onderwatersalamanders. Je kunt ze nu niet zo goed zien door de algen. Zij krijgen orgaanvlees dat ik in de supermarkt koop. Ze zijn een beetje blind, dus ze komen op beweging af. Als ik ze voer, hou ik een pincet met vlees voor hun neus en komen ze eropaf. Ze heten Kenny, Cartman, Kyle en Stan, naar de figuren in *South Park*.’

Dat skelet ziet er ook spannend uit...
‘Dat heb ik gevonden in de Duitse Eifel op een wandeling met mijn moeder naar een kasteel. Ik zag het in een bos

liggen; het bleek een schedel te zijn van een zwijntje. Wat zo gaaf is, is dat hij heel mooi compleet is. Je kan goed zien hoe alles in elkaar zit: het gebit, de kaken, de gaten in de schedel waar de bloedvaten en zenuwen doorheen liepen en de lijnen waar de schedeldelen aan elkaar zijn gegroeid.
‘Daarnaast staat een mierenboerderij. In de laag zand bouwen de mieren gangetjes, dan zie je ze overal kruipen. Maar ik moet weer een nieuwe kolonie kopen, want de koningin is dood en dan weet de rest niet wat ze moeten doen. Op internet bestel ik dan een koningin en een paar zogenoemde werksters, waarna het vanzelf een vatbare populatie wordt. Daar koop ik dan ook een doosje fruitvliegjes bij als voedsel.’

Zijn je planten ook zo bijzonder?
‘Ik heb er wel veel, maar het zijn huis-,

tuin- en keukenplanten. Ik vind het leuk om ze te zien groeien en bloeien, als je ze niet vergeet water te geven. Zonder planten en dieren vind ik het zo levenloos. Dit is veel gezelliger. Ik probeer er een soort dierenmuseum van te maken.’

Waarom hangen er namaakfakkels aan de muur in de gang?
‘We vonden het leuk om ons huis in kasteelthema te hullen. Van buiten heeft het ook wel iets weg van een kasteeltje. De naam van het huis, Chateau de Vice, verwijst zowel naar ondeugd als viezigheid. De badkamer heet ‘la maison de bain’ en ik woon in ‘chambre 3’. Op de voordeur hebben we een leeg manuscript getekend, daar moeten we nog de kronieken van ons huis op schilderen. We weten alleen nog niet wat.’

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK

Column

Duidelijkheid

Toegegeven: de laatste tijd ging het niet zo goed met me. Mensen zeggen altijd dat je in die situaties pas écht leert wie je ware vrienden zijn. Dat vind ik nogal hard en heftig klinken, maar het liet me wel nadenken over de vraag van wie ik bepaalde dingen kon verwachten als het niet goed met mij ging, en van welke mensen niet.

Dat leek in eerste instantie een gemakkelijke opgave, omdat ik zonder schaamte overdreven hoge eisen kan stellen, zelfs aan de minste kennis. Die werkwijze zorgde er echter voor dat het nog slechter met me ging, want op die manier stellen heel veel mensen je teleur. Ik moest het kaf van het koren zien te scheiden en gelukkig vond ik uiteindelijk een manier om dat te doen.

Niet gebaseerd op hoe lang we al bevriend waren, hoe duur de verjaardagscadeaus waren, of hoe vaak we elkaar zagen. Nee, die dingen vallen in het niet bij het hebben van een gemeenschappelijke vijand. Er zijn weinig dingen zo bevorderlijk voor een vriendschap als gezamenlijk een vreselijke pesthekel hebben aan iets.

Dat kan iets groters zijn waarin sowieso al een bepaalde dichotomie bestaat: politiek links versus politiek rechts (al vinden die twee elkaar wellicht in een afkeer jegens Het Midden) linkshandigen versus rechtshandigen, flat earthers tegenover mensen bij wie het IQ niet onder de zeventig ligt, vleeseters contra vegetariërs, etc.

Maar het liefst vind ik die gemeenschappelijke vijand in de kleine dingen: de mensen die kaasdoeken kopen bij Dille & Kamille of de mensen die liever sterven dan één voet over die eikenhouten drempel zetten. Het bekendste voorbeeld hiervan is het wel of niet tolereren van ananas op een pizza, of fruit in een hartig gerecht in het algemeen. De linguïstische inslag doet het ook altijd goed: patat of friet? Ijskast of koelkast?

Mensen die fervent fan zijn van Aardappel Anders of margarine boven roomboter verkiezen, hoeven niet klaar te staan voor mij. Het rustgevend: ik ook niet voor hen.

Er is zekerheid en duidelijkheid en daaruit voortvloeiende rust: inmiddels gaat het alweer stukken beter met mij. Bovendien voelt het goed om te weten dat ik de mensen die ook zo’n afkeer hebben jegens de kant-en-klare AH-basic zelfbenoemde ‘kartoffelsalade’ (verkocht in die ordinare emmers) ‘s nachts kan wakker bellen. Dat zijn immers echte vrienden.

FEMKE BLOMMAERT studeert Taalwetenschap

Bandirah

